

Rada
Európskej únie

V Bruseli 16. marca 2018
(OR. en)

7222/18

**Medziinštitucionálny spis:
2018/0044 (COD)**

JUSTCIV 63
ECOFIN 256
EJUSTICE 16
COMPET 165
CODEC 403
IA 71

NÁVRH

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie
Dátum doručenia:	12. marca 2018
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2018) 96 final
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o rozhodnom práve pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2018) 96 final.

Príloha: COM(2018) 96 final

V Bruseli 12. 3. 2018
COM(2018) 96 final

2018/0044 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o rozhodnom práve pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany

{SWD(2018) 52 final} - {SWD(2018) 53 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Prioritou Komisie je ďalej posilňovať hospodárstvo Európy a stimulovať investície do vytvárania pracovných miest a udržiavania rastu. Na dosiahnutie tohto cieľa sú potrebné silnejšie, hlbšie a integrovanejšie kapitálové trhy. Účinné a bezpečné poobchodné infraštruktúry sú kľúčovými prvkami týchto dobre fungujúcich kapitálových trhov. Na základe akčného plánu o únii kapitálových trhov z roku 2015 sa v máji 2017 v hodnotení Komisie v polovici trvania stanovili zvyšné opatrenia, ktoré sa podniknú na polozenie základných pilierov únie kapitálových trhov do roku 2019 s cieľom odstrániť prekážky cezhraničného investovania a znížiť náklady na financovanie. Dokončenie únie kapitálových trhov je naliehavou prioritou.

V rámci akčného plánu o únii kapitálových trhov a preskúmania v polovici trvania Komisia oznámila ciele opatrenie týkajúce sa pravidiel vlastníctva cenných papierov a účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany s cieľom znížiť právnu neistotu v oblasti cezhraničných transakcií s cennými papiermi a pohľadávkami. Týmto návrhom a oznámením o rozhodnom práve pre účinky transakcií s cennými papiermi na vlastnícke práva¹, ktoré sú predložené paralelne, sa plní tento záväzok. V oznámení sa objasňujú názory Komisie na dôležité aspekty existujúceho *acquis* Únie so zreteľom na rozhodné právo pre účinky transakcií s cennými papiermi na vlastnícke práva a je sprievodným dokumentom tohto legislatívneho návrhu o účinkoch postúpenia pohľadávok na tretie strany. Zásaditosti, ktoré sa riadia smernicou o finančných zárukách², smernicou o konečnom zúčtovaní³, smernicou o likvidácii⁴ a nariadením o registri⁵, nie sú dotknuté týmto legislatívnym návrhom⁶.

Všeobecným cieľom tohto návrhu je, v súlade s cieľmi akčného plánu o únii kapitálových trhov, posilniť cezhraničné investovanie v EÚ a uľahčiť tak prístup k financovaniu pre firmy vrátane MSP a spotrebiteľov. Konkrétnym cieľom tohto návrhu je pomôcť zvýšiť počet cezhraničných transakcií s pohľadávkami zabezpečením právnej istoty prostredníctvom prijatia jednotných kolíznych noriem na úrovni Únie.

S cieľom zvýšiť počet cezhraničných transakcií s pohľadávkami a cennými papiermi je veľmi dôležitá zrozumiteľnosť a predvídateľnosť, pokiaľ ide o určenie krajiny, ktorej právny

¹ COM (2018) 89.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/47/ES zo 6. júna 2002 o dohodách o finančných zárukách, Ú. v. ES L 168, 27.6.2002, s. 43 – 50.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/26/ES z 19. mája 1998 o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov, Ú. v. ES L 166, 11.6.1998, s. 45 – 50.

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií, Ú. v. ES L 125, 5.5.2001, s. 15 – 23.

⁵ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 389/2013 z 2. mája 2013, ktorým sa zriaďuje register Únie podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES a rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 280/2004/ES a č. 406/2009/ES a ktorým sa zrušujú nariadenia Komisie (EÚ) č. 920/2010 a č. 1193/2011, Ú. v. EÚ L 122, 3.5.2013, s. 1 – 59.

⁶ Pozri článok 9 ods. 1 a 2 smernice o finančných zárukách, článok 9 ods. 2 smernice o konečnom zúčtovaní a článok 24 smernice o likvidácii. Zatiaľ čo smernica o finančných zárukách a smernica o konečnom zúčtovaní sa týkajú zaknihovaných cenných papierov, smernica o likvidácii sa týka nástrojov, ktorých existencia alebo prevod predpokladá zápis v registri, na účte alebo v centrálnom depozitnom systéme.

poriadok sa uplatní na určenie vlastníka pohľadávky alebo cenného papiera po cezhraničnej transakcii. Právna neistota v tom, podľa ktorého vnútroštátneho práva sa určuje, kto vlastní aktívum po cezhraničnej transakcii, znamená, že cezhraničnou transakciou sa môže alebo nemusí priznať očakávané vlastnícke právo. a to v závislosti od členského štátu, ktorého súdy alebo orgány posudzujú spor vo veci vlastníctva pohľadávky alebo cenného papiera. V prípade platobnej neschopnosti, keď sa predmetom súdneho preskúmania stávajú otázky vlastníctva a vykonateľnosti práv vyplývajúcich z cezhraničných transakcií, môžu právne riziká vyplývajúce z právnej neistoty vyústiť do neočakávaných strát.

Pomocou jednotných pravidiel stanovených v tomto návrhu sa určí, podľa ktorého vnútroštátneho práva by sa malo určovať vlastníctvo pohľadávky potom, ako bola postúpená na cezhraničnom základe, vďaka čomu by sa malo odstrániť právne riziko a možné systémové dôsledky. Zavedením právnej istoty sa bude podporovať cezhraničné investovanie, prístup k lacnejším úverom a integrácia trhov.

Postúpenie pohľadávok je mechanizmus, ktorý využívajú spoločnosti na získanie likvidity a prístupu k úverom, napríklad pri faktoringu a kolateralizácii, a banky a spoločnosti na optimalizáciu využívania svojho kapitálu, napríklad pri sekuritizácii.

Faktoring je kľúčovým zdrojom likvidity pre mnohé firmy. Pri faktoringu spoločnosť (postupca, najčastejšie MSP) postupuje (predáva) svoje pohľadávky faktorovi (postupník, často banka) za zníženú cenu, aby tak postupca získal okamžitú hotovosť. Faktor zinkasuje dlžné peniaze za faktúry a prijme riziko nedobytných pohľadávok. Väčšina používateľov faktoringu sú MSP: malé podniky predstavujú 76 %, stredné podniky 11 % a veľké podniky 13 %. Faktoring v prípade MSP je teda odvetvím vnímaný ako základ hospodárskeho rastu, keďže MSP môžu považovať využívanie tradičného poskytovania úverov za náročnejšie⁷. Európa ako región je najväčším faktoringovým trhom na svete a predstavuje 66 % svetového trhu⁸.

Príklad faktoringu

MSP C potrebuje okamžitú hotovosť, aby mohol zaplatiť svojim dodávateľom. Faktúry vystavené pre jeho zákazníkov sú splatné až o tri mesiace. MSP C (postupca) sa rozhodne postúpiť (predať) svoju faktúru faktorovi (postupníkovi), banke B, za zníženú cenu, aby od B získal okamžitú hotovosť. V zníženej cene, za ktorú MSP C predáva svoje faktúry banke B, sú zohľadnené poplatky a provízia pre B.

Pri kolateralizácii sa môžu používať pohľadávky, napríklad hotovosť pripísaná na bankový účet (pričom zákazník je veriteľ a banka je dlžník) alebo úverové pohľadávky (to znamená bankové pôžičky) ako finančná záruka na zabezpečenie dohody o pôžičke (napríklad spotrebiteľ môže použiť hotovosť pripísanú na bankový účet ako kolaterál na získanie úveru a banka môže použiť úverovú pôžičku ako kolaterál na získanie úveru). Kolateralizácia

⁷ Faktoring a obchodné financovanie: Biela kniha, s. 20, Federácia EÚ pre odvetvie faktoringu a komerčného financovania (EUF).

⁸ Faktoring v Európe ako región dosiahol v roku 2015 objem 1,566 miliardy EUR. Najväčšími európskymi trhmi sú Spojené kráľovstvo, Francúzsko, Nemecko, Taliansko a Španielsko. Celosvetový faktoringový trh dosiahol v roku 2015 objem 2,373 miliardy EUR. Zdroj: Factors Chain International FCI.

úverových pohľadávok pre finančné odvetvie je veľmi dôležitá. Približne 22 % refinančných operácií Eurosystému⁹ bolo zabezpečených úverovými pohľadávkami ako kolaterálom¹⁰.

Príklad kolateralizácie

MSP C (postupca) chce získať úver od banky A (postupník) na vybudovanie väčšieho skladu, pričom ako kolaterál (alebo zábezpeku) použije pohľadávky, ktoré má voči svojim zákazníkom.. Ak sa MSP C dostane do úpadku a nemôže úver splatiť, banka A (príjemca kolaterálu) bude schopná vymáhať svoj dlh uplatnením pohľadávok, ktoré mal MSP C voči svojim zákazníkom.

Sekuritizácia umožňuje postupcovi, ktorý sa nazýva „originátor“ (napríklad spoločnosť alebo banka), refinancovať súbor jeho pohľadávok (napríklad nájomné za prenájom motorových vozidiel, pohľadávky z kreditných kariet, splátky hypotekárneho úveru) ich postúpením do „účelovo vytvoreného subjektu“ (SPV). Účelovo vytvorený subjekt (postupník) potom vydá dlhové cenné papiere (napríklad dlhopisy) na kapitálových trhoch odrážajúce výnosy z týchto pohľadávok. Keď sa vykonajú platby na základe podkladových pohľadávok, účelovo vytvorený subjekt použije výnosy, ktoré dostane, na úhradu platieb z cenných papierov investorom. Sekuritizáciou sa môžu znížiť náklady na financovanie, pretože účelovo vytvorený subjekt je štruktúrovaný tak, aby bol odolný voči platobnej neschopnosti. Spoločnostiam môže sekuritizácia poskytnúť prístup k úverom za nižšie náklady, než majú bankové úvery. Pre banky je sekuritizácia spôsob, ako umiestniť určité ich aktíva tak, aby sa lepšie používali a uvoľnili ich súvahy s cieľom umožniť ďalšie požičiavanie hospodárstvu¹¹. Ako súčasť akčného plánu o únii kapitálových trhov Únia prijala právne predpisy na podporu bezpečného a likvidného trhu pre sekuritizáciu. Cieľom týchto pravidiel je znovu vytvoriť bezpečný sekuritizačný trh v EÚ odlišením jednoduchých, transparentných a štandardizovaných sekuritizačných produktov od neprehľadnejších a nákladných produktov. V prípade všetkých druhov sekuritizácie je veľmi dôležitá právna istota v tom, kto vlastní postúpenú pohľadávku.

⁹ Eurosystém sa skladá z Európskej centrálnej banky a národných centrálnych bánk členských štátov, ktoré prijali euro.

¹⁰ Približne 22 % refinančných operácií Eurosystému je zabezpečených úverovými pohľadávkami ako kolaterálom v objeme približne 380 miliárd EUR k 2. štvrtroku 2017, z ktorých približne 100 miliárd EUR predstavovali úverové pohľadávky mobilizované na cezhraničnom základe. Celkovo Eurosystém zmobilizoval do konca júna 2017 približne 450 miliárd EUR v cezhraničnom kolateráli.

¹¹ Trhový objem emisie sekuritizácie bol v rámci EÚ v roku 2016 na úrovni 237,6 miliardy EUR, pričom na konci roka 2016 bolo v obehu 1,27 bilióna EUR – Správa o sekuritizačných údajoch AFME za 4. štvrtrok 2016.

Príklad sekuritizácie

Veľký maloobchodný reťazec C (postupca) postúpi svoje pohľadávky vyplývajúce z používania svojich firemných kreditných kariet zákazníkmi účelovo vytvorenému subjektu A (postupník)¹². Subjekt A potom emituje dlhové cenné papiere investorom na kapitálových trhoch. Tieto dlhové cenné papiere sú zabezpečené tokom príjmov z pohľadávok z kreditných kariet, ktoré boli postúpené subjektu A. Keď sa vykonajú platby na základe týchto pohľadávok, subjekt A použije výnosy, ktoré dostane, na úhradu platieb z dlhových cenných papierov.

Prečo je právna istota dôležitá?

Zabezpečenie nadobudnutia vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke je dôležité pre postupníka (napríklad faktora, príjemcu kolaterálu alebo originátora), keďže tretie strany by si mohli nárokovať vlastnícke právo k tej istej pohľadávke. Týmto by vznikol konflikt v otázke prednosti, t. j. situácia, v ktorej by bolo potrebné určiť, ktoré z týchto dvoch práv, právo postupníka alebo právo konkurenta uplatňujúceho si nárok, by malo mať prednosť. Konflikt v otázke prednosti medzi postupníkom pohľadávky/pohľadávok a treťou stranou môže vzniknúť v zásade v dvoch situáciách:

- ak postupca postúpil pohľadávku dvakrát (náhodne alebo nie)rôznym postupníkom, druhý postupník by si mohol nárokovať vlastnícke právo k tej istej pohľadávke. Rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany vyrieši konflikt v otázke prednosti medzi danými dvomi postupníkmi tej istej pohľadávky;
- v prípade, že je postupca v úpadku, veritelia postupcu budú chcieť vedieť, či postúpená pohľadávka ešte tvorí súčasť konkurznej podstaty, t. j. či postúpenie bolo účinné, a teda či postupník nadobudol vlastnícke právo k pohľadávke. Rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany vyrieši konflikt v otázke prednosti medzi postupníkom a veriteľmi postupcu.

Pri pohľadávkach postúpených výlučne na vnútroštátnej úrovni je jasné, že účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany (alebo tzv. vecnoprávne účinky) sa určia podľa vnútroštátneho hmotného práva, ktoré stanoví požiadavky, ktoré musí postupník splniť, aby si zabezpečil nadobudnutie vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke v prípade konfliktu v otázke prednosti. V cezhraničnom scenári sa však môže potenciálne uplatňovať právo niekoľkých štátov a postupníci potrebujú ozrejenie v tom, ktoré z týchto právnych poriadkov musia dodržiavať, aby nadobudli vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke.

Právne riziko

Rozhodné právo, t. j. vnútroštátne právo, ktoré sa vzťahuje na danú situáciu s cezhraničným prvkom, je určené kolíznymi normami. V prípade neexistencie jednotných kolíznych noriem Únie je rozhodné právo určené vnútroštátnymi kolíznymi normami.

Kolízne normy týkajúce sa účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany sú v súčasnosti stanovené na úrovni členského štátu. Kolízne normy členských štátov sú nejednotné, keďže sú

¹² Tento príklad je úpravou príkladu použitého v legislatívnom usmernení o zabezpečených transakciách komisie UNCITRAL, s. 16 – 17.

založené na rôznych kolíznych kritériách na určenie rozhodného práva: napríklad kolízne normy Španielska a Poľska sú založené na právnom poriadku postúpenej pohľadávky, kolízne normy Belgicka a Francúzska sú založené na právnom poriadku obvyklého pobytu postupcu a kolízne normy Holandska sú založené na právnom poriadku zmluvy o postúpení. Vnútroštátne kolízne normy sú takisto nejasné, najmä ak nie sú stanovené v štatutárnom práve.

Nejednotnosť kolíznych noriem členských štátov znamená, že členské štáty môžu určiť právo rôznych krajín ako právo, ktorým by sa mali spravovať účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. Táto nedostatočná právna istota, pokiaľ ide o určenie vnútroštátneho právneho poriadku, ktorý sa uplatňuje na účinky tohto postúpenia na tretie strany, vytvára právne riziko v cezhraničných postúpeniach, ktoré neexistuje pri postúpeniach na vnútroštátnej úrovni. Keď postupník čelí tomuto právnomu riziku, môže reagovať tromi rôznymi spôsobmi:

i) ak si postupník nie je vedomý právneho rizika alebo sa ho rozhodne ignorovať, môže nakoniec čeliť neočakávaným finančným stratám, ak vznikne konflikt v otázke prednosti a stratí vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke. Právne riziko vyplývajúce z právnej neistoty v tom, kto vlastní pohľadávku po cezhraničnom postúpení, sa prejavilo počas finančnej krízy v roku 2008, napríklad pri kolapse spoločnosti Lehman Brothers International (Europe), v prípade ktorého zisťovanie právneho vlastníctva aktív v súčasnosti ešte prebieha¹³. Neistota týkajúca sa vlastníctva pohľadávok teda môže mať dominové efekty a prehĺbiť a predĺžiť vplyv finančnej krízy,

ii) ak sa postupník rozhodne zmierniť právne riziko vyhľadaním osobitného právneho poradenstva v otázke ktoré vnútroštátne právne poriadky sa môžu potenciálne uplatniť na účinky cezhraničného postúpenia na tretie strany, a splní požiadavky podľa všetkých týchto právnych poriadkov, aby si zabezpečil vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke, vzniknú mu transakčné náklady vyššie o 25 % až 60 %¹⁴, ktoré sa pri postúpení pohľadávok na vnútroštátnej úrovni nevyžadujú;

iii) ak sa postupník nechá odradiť právnym rizikom a rozhodne sa mu predísť, môže prichádzať o podnikateľské príležitosti a môže sa obmedziť integrácia trhov. Vzhľadom na súčasnú neexistenciu spoločných kolíznych noriem týkajúcich sa účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany sa postúpenie pohľadávok vykonáva prevažne na vnútroštátnej úrovni, nie cezhraničným základom: napríklad prevažujúci druh faktoringu je vnútroštátny faktoring a v roku 2016 predstavoval približne 78 % celkového obratu¹⁵.

Ak sa postupník rozhodne vykonať postúpenie, nejednotnosť medzi kolíznymi normami členských štátov znamená, že výsledok konfliktu v otázke prednosti, pokiaľ ide o vlastníctvo pohľadávky po jej cezhraničnom postúpení, sa bude líšiť podľa vnútroštátneho práva, ktoré uplatňuje súd alebo orgán členského štátu posudzujúci spor. V závislosti od uplatňovaného vnútroštátneho právneho poriadku sa cezhraničným postúpením môže alebo nemusí osobám uplatňujúcim si nárok priznať očakávané vlastnícke právo.

¹³ Joint Administrators of Lehman Brothers International Europe (LBIE), *Pätnásta správa o pokroku*, 12.4.2016. Pozri <http://www.pwc.co.uk/services/business-recovery/administrations/lehman/lehman-brothers-international-europe-in-administration-joint-administrators-15th-progress-report-12-april-2016.html>

¹⁴ Pozri odpovede na otázku č. 23 verejných konzultácií Federácie EÚ pre odvetvie faktoringu a komerčného financovania (EUF), Francúzskej bankovej federácie (Francúzsko), Asset Based Finance Association Limited (ABFA) (Spojené kráľovstvo).

¹⁵ Federácia EÚ pre odvetvie faktoringu a komerčného financovania – Ročenka EUF, 2016 – 2017, s. 13.

Pridaná hodnota jednotných pravidiel

V súčasnosti sa podľa jednotných kolíznych noriem Únie určuje rozhodné právo pre *zmluvné záväzky* transakcií s pohľadávkami a cennými papiermi. Konkrétne v nariadení Rím I¹⁶ sa určuje rozhodné právo pre zmluvné vzťahy medzi stranami postúpenia pohľadávok (medzi postupcom a postupníkom a medzi postupníkom a dlžníkom) a medzi veriteľom/postupcom a dlžníkom. V nariadení Rím I sa takisto určuje rozhodné právo pre zmluvný vzťah medzi predávajúcim a kupujúcim v transakciách s cennými papiermi.

V jednotných kolíznych normách Únie sa takisto určuje rozhodné právo pre *vecnoprávne účinky* transakcií so zaknihovanými cennými papiermi a nástrojmi, ktorých existencia alebo prevod predpokladá ich zápis v registri, na účte alebo v centrálnom depozitnom systéme v troch smerniciach, konkrétne smernici o finančných zárukách, smernici o konečnom zúčtovaní a smernici o likvidácii. Neboli však prijaté žiadne jednotné kolízne normy Únie pre rozhodné právo pre vecnoprávne účinky postúpenia pohľadávok. Cieľom tohto návrhu nariadenia je vyplnenie tejto medzery.

V spoločných kolíznych normách stanovených v návrhu nariadenia sa stanovuje, že v zásade sa účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany budú spravovať právom krajiny, v ktorej má postupec svoj obvyklý pobyt. V návrhu nariadenia sa však takisto stanovujú výnimky, na základe ktorých podliehajú určité postúpenia právnomu poriadku postúpenej pohľadávky, ak by všeobecné pravidlo nebolo vhodné, ako aj možnosť voľby rozhodného práva pri sekuritizácii, a to v záujme rozšírenia sekuritizačného trhu.

Prijatie jednotných kolíznych noriem na úrovni Únie týkajúcich sa účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany prinesie významnú pridanú hodnotu finančným trhom.

Po prvé, právna istota poskytnutá jednotnými pravidlami, umožní postupníkom dodržiavať požiadavky len jedného vnútroštátneho právneho poriadku na zabezpečenie nadobudnutia vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke. Touto právnou istotou sa odstráni právne riziko, ktoré je v súčasnosti spojené s cezhraničnými postúpeniami pohľadávok z hľadiska neočakávaných strát a možných domino účinkov, zvýšených transakčných nákladov, premárnených podnikateľských príležitostí a zníženej integrácie trhov. V stanovených jednotných kolíznych normách, najmä pre sekuritizáciu, sa uznáva prax veľkých prevádzkovateľov s uplatňovaním právneho poriadku postúpenej pohľadávky na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. Ich cieľom je však zároveň umožniť menším prevádzkovateľom vstúpiť na sekuritizačný trh alebo na ňom posilniť svoju prítomnosť tým, že účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany sa podriadia právnomu poriadku obvyklého pobytu postupecu. Pružnosť v kolíznych normách vzťahujúcich sa na sekuritizáciu zjednoduší rozšírenie sekuritizačného trhu o nových účastníkov trhu a vytvorenie nových podnikateľských príležitostí.

Po druhé, jednotnosťou kolíznych noriem medzi členskými štátmi sa zabezpečí, že sa bude na riešenie konfliktu v otázke prednosti, ktorý vzniká medzi postupníkom a konkurentom uplatňujúcim si nárok, uplatňovať rovnaký vnútroštátny právny poriadok bez ohľadu na členský štát, ktorého súd alebo orgán spor skúma.

Zavedenie právnej istoty týmto spôsobom podporí cezhraničné investovanie, čo je podľa akčného plánu o únii kapitálových trhov konečný cieľ tohto navrhovaného nariadenia.

¹⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6 – 16.

Čo je pohľadávka?

Pohľadávka je právo veriteľa požadovať od dlžníka úhradu peňažnej sumy (napríklad pohľadávky) alebo splnenie záväzku (napríklad povinnosť dodania podkladových aktív podľa zmluvy o derivátoch).

Pohľadávky môžu byť zaradené do troch kategórií:

- i) Prvá kategória by sa vzťahovala na tzv. „tradičné pohľadávky“, napríklad peniaze, ktoré majú byť prijaté za nevyrovnané transakcie (napríklad peniaze, ktoré má dostať spoločnosť od zákazníka za neuhradené faktúry).
- ii) Finančné nástroje, ktoré sú vymedzené v MiFID II¹⁷, zahŕňajú cenné papiere a deriváty, s ktorými sa obchoduje na finančných trhoch. Zatiaľ čo cenné papiere sú aktíva, deriváty sú zmluvy, ktoré zahŕňajú práva (alebo nároky), ako aj záväzky strán zmluvy. Druhou kategóriou pohľadávok by boli pohľadávky vyplývajúce z finančných nástrojov (niekedy označované ako „finančné pohľadávky“), napríklad pohľadávky vyplývajúce zo zmlúv o derivátoch (napríklad splatná suma po výpočte uzavretia v zmluve o derivátoch).
- iii) Tretou kategóriou pohľadávok by bola hotovosť pripísaná na účet v úverovej inštitúcii (napríklad banke), pričom majiteľ účtu (napríklad spotrebiteľ) je veriteľ a úverová inštitúcia je dlžník.

Tento návrh sa týka účinkov postúpenia uvedených pohľadávok na tretie strany (alebo vecnoprávných účinkov). Nevzťahuje sa na prevod *zmlúv* (napríklad zmlúv o derivátoch), v ktorých sú zahrnuté práva (alebo nároky) a záväzky, alebo nováciu zmlúv obsahujúcich tieto práva a záväzky. Keďže tento návrh sa nevzťahuje na prevod ani nováciu zmlúv, obchodovanie s finančnými nástrojmi, ako aj zúčtovanie a vyrovnanie týchto nástrojov sa bude naďalej riadiť právom vzťahujúcim sa na zmluvné záväzky, ako je stanovené v nariadení Rím I. Toto právo si zvyčajne zvolia strany zmluvy alebo je určené nediskrečnými pravidlami uplatniteľnými na finančné trhy.

Pohľadávky vyplývajúce z finančných nástrojov, ktoré sú vymedzené v MiFID II, napríklad pohľadávky vyplývajúce zo zmlúv o derivátoch, sú relevantné pre správne fungovanie finančných trhov. Podobne ako v prípade cenných papierov, obchod s finančnými nástrojmi, ako sú deriváty, generuje veľké objemy cezhraničných transakcií. Finančné nástroje, ako sú deriváty, sú často zaznamenané v zaknihovanej podobe.

Podoba zaznamenávania existencie alebo prevodu finančných nástrojov, ako sú deriváty, či už v zaknihovanej podobe alebo inej, sa spravuje právom členského štátu. V niektorých členských štátoch sú určité druhy derivátov zaznamenané v zaknihovanej podobe a považujú sa za cenné papiere, zatiaľ čo v iných členských štátoch tomu tak nie je. V závislosti od toho, či je podľa vnútroštátneho práva finančný nástroj, napríklad zmluva o derivátoch, zaznamenaný v zaknihovanej podobe a považovaný za cenný nástroj, orgán alebo súd zaoberajúci sa sporom o určenie vlastníckeho práva k finančnému nástroju alebo pohľadávke vyplývajúcej z daného finančného nástroja, uplatní kolíznú normu týkajúcu sa vecnoprávných účinkov prevodu zaknihovaných cenných papierov alebo kolíznú normu týkajúcu sa vecnoprávných účinkov postúpenia pohľadávok.

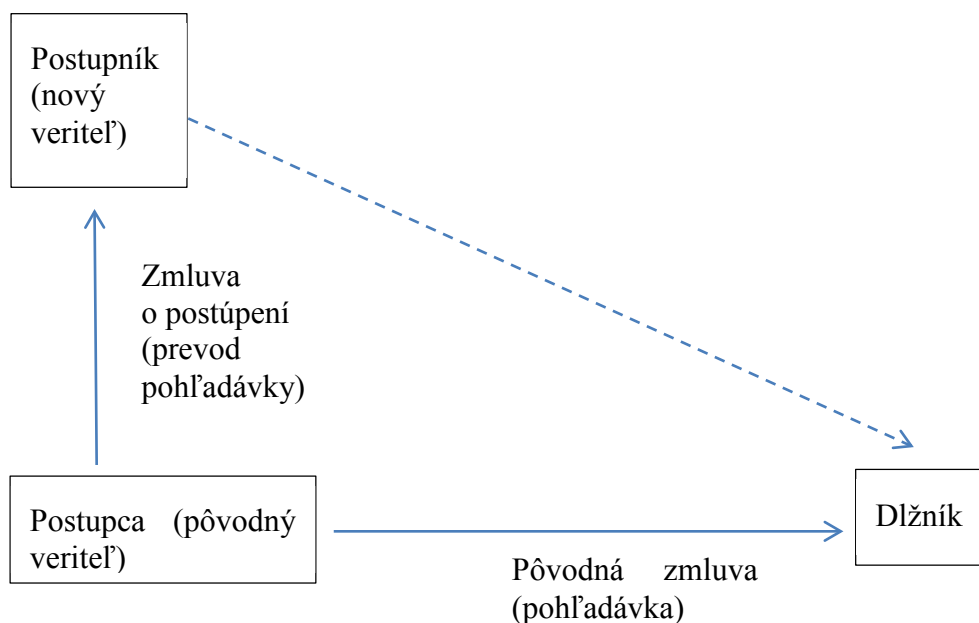
¹⁷ Zoznam finančných nástrojov je uvedený v oddiele C prílohy 1 k MiFID II, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ, Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349 – 496.

Predmetom tohto návrhu sú kolízne normy týkajúce sa účinkov postúpenia tradičných pohľadávok, finančných pohľadávok (t. j. pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov, ako sú deriváty nezaznamenané v zaknihovanej podobe a nepovažované za cenné papiere podľa vnútroštátneho práva) a hotovosti pripísanej finančnej inštitúcii na tretie strany, pričom všetky sa označujú ako „pohľadávky“.

Účinky transakcií s finančnými nástrojmi, ako sú deriváty v zaknihovanej podobe a považované za cenné papiere podľa vnútroštátneho práva, na tretie strany sa riadia kolíznymi normami týkajúcimi sa vecnoprávných účinkov transakcií so zaknihovanými cennými papiermi a nástrojmi, ktorých existencia alebo prevod predpokladá ich zápis v registri, na účte alebo v centrálnom depozitnom systéme, stanovenými najmä v smernici o finančných zárukách, smernici o konečnom zúčtovaní a smernici o likvidácii. Rozsah pôsobnosti kolíznych noriem v tomto návrhu a rozsah kolíznych noriem v týchto troch smerniciach sa preto neprekrývajú, keďže normy tohto návrhu sa vzťahujú na pohľadávky a normy uvedených troch smerníc sa vzťahujú na zaknihované cenné papiere a nástroje, ktorých existencia alebo prevod predpokladá ich zápis v registri, na účte alebo v centrálnom depozitnom systéme¹⁸. Tieto tri smernice sú objasnené v oznámení o rozhodnom práve pre účinky transakcií s cennými papiermi na vlastnícke práva, ktoré bolo dnes prijaté.

Čo je postúpenie pohľadávky?

Pri postúpení pohľadávky veriteľ („postupca“) prevedie svoje právo k pohľadávke voči dlžníkovi na inú osobu („postupník“).

Jasnosť v tom, kto vlastní pohľadávku po jej cezhraničnom postúpení, je relevantná pre účastníkov na finančných trhoch, ako aj pre reálnu ekonomiku. Je to tak preto, že postúpenie pohľadávok často používajú firmy ako mechanizmus na získanie likvidity alebo prístupu k úverom.

¹⁸ Pozri článok 9 ods. 1 a 2 smernice o finančných zárukách, článok 9 ods. 2 smernice o konečnom zúčtovaní a článok 24 smernice o likvidácii. Zatiaľ čo smernica o finančných zárukách a smernica o konečnom zúčtovaní sa týkajú zaknihovaných cenných papierov, smernica o likvidácii sa týka nástrojov, ktorých existencia alebo prevod predpokladá zápis v registri, na účte alebo v centrálnom depozitnom systéme.

Napríklad pri faktoringu spoločnosť (postupca) predáva svoje pohľadávky za zníženú cenu faktorovi (postupníkovi), často banke, výmenou za okamžitú hotovosť. Väčšina používateľov faktoringu sú MSP (87 %) ¹⁹.

Postúpenie pohľadávok používajú aj spotrebitelia, spoločnosti a banky, aby mali prístup k úverom, napríklad pri kolateralizácii. Pri kolateralizácii sa môžu používať pohľadávky, ako napríklad hotovosť pripísaná na bankový účet alebo úverové pohľadávky (to znamená bankové pôžičky), ako finančná záruka na zabezpečenie dohody o pôžičke (napríklad spotrebiteľ môže použiť hotovosť pripísanú na bankový účet ako kolaterál na získanie úveru a banka môže použiť úverovú pôžičku ako kolaterál na získanie úveru).

Postúpenie pohľadávok používajú napokon spoločnosti a banky na požičiavanie si peňazí z kapitálových trhov prostredníctvom postúpenia viacerých podobných pohľadávok účelovo vytvorenému subjektu a následnou sekuritizáciou týchto pohľadávok ako dlhových cenných papierov (napríklad dlhopisov).

Zainteresované strany priamo ovplyvnené právnym rizikom v cezhraničných transakciách s pohľadávkami sú veritelia (retailoví zákazníci a spoločnosti vrátane MSP), finančné inštitúcie (napríklad banky poskytujúce úvery, faktoring, kolateralizáciu a sekuritizáciu), finanční sprostredkovatelia, ktorí vykonávajú transakcie s pohľadávkami, a koncoví investori (fondy, retailoví investori).

Vývoj kolíznych noriem týkajúcich sa postúpenia pohľadávok

S rastúcou vzájomnou prepojenosťou vnútroštátnych trhov postúpenie pohľadávok často zahŕňa cezhraničný prvok (napríklad postupca a postupník alebo postupník a dlžník sa nachádzajú v rôznych krajinách). Na postúpenie sa teda potenciálne uplatňujú právne poriadky niekoľkých krajín. Pomocou kolíznych noriem stanovených na úrovni Únie alebo členského štátu sa musí určiť, ktorý vnútroštátny právny poriadok sa uplatňuje na rôzne prvky cezhraničného postúpenia pohľadávok.

Kolízne normy o cezhraničných postúpeniach pohľadávok sa týkajú dvoch prvkov: 1. zmluvného prvku, ktorý sa týka vzájomných záväzkov strán a 2. vecnoprávneho prvku, ktorý sa týka prevodu vlastníckych práv k pohľadávke a ktorý preto môže mať vplyv na tretie strany.

Nariadením Rím I o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky sa harmonizovali kolízne normy na úrovni Únie, pokiaľ ide o **zmluvné prvky** postúpenia pohľadávok. Nariadenie obsahuje jednotné kolízne normy so zreteľom na i) vzťah medzi stranami zmluvy o postúpení – postupcom a postupníkom ²⁰ a ii) vzťah medzi postupníkom a dlžníkom ²¹. Kolízne normy nariadenia Rím I sa uplatňujú aj na vzťah medzi pôvodným veriteľom (postupcom) a dlžníkom ²².

Naopak, na úrovni Únie neexistujú kolízne normy, pokiaľ ide o **vecnoprávne prvky** postúpenia pohľadávok. Vecnoprávne prvky alebo účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany sa všeobecne týkajú toho, kto má vlastnícke práva k pohľadávke, a najmä: i) aké

¹⁹ Faktoring a obchodné financovanie: Biela kniha, s. 20, Federácia EÚ pre odvetvie faktoringu a komerčného financovania (EUF).

²⁰ Článok 14 ods. 1 nariadenia Rím I.

²¹ Článok 14 ods. 2 nariadenia Rím I.

²² Článok 2 a 3 nariadenia Rím I.

požiadavky musí postupník splniť, aby si zabezpečil nadobudnutie vlastníckeho práva k pohľadávke po jej postúpení (napríklad registrácia postúpenia vo verejnom registri, písomné oznámenie postúpenia dlžníkovi) a ii) ako vyriešiť konflikt v otázke prednosti, t. j. konflikt medzi viacerými konkurentmi uplatňujúcimi si nárok v otázke vlastníctva pohľadávky po jej cezhraničnom postúpení (napríklad medzi dvomi postupníkmi, ak bola tá istá pohľadávka postúpená dvakrát, alebo medzi postupníkom a veriteľom postupcu).

Otázka, ktorým právnym poriadkom by sa mali spravovať účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, bola prvý raz zvažovaná, keď sa Rímsky dohovor z roku 1980 menil na nariadenie Rím I²³, a potom počas legislatívnych rokovaní vedúcich k prijatiu nariadenia Rím I. V návrhu Komisie týkajúcom sa nariadenia Rím I bol zvolený právny poriadok obvyklého pobytu postupcu ako právny poriadok, ktorý by sa mal uplatňovať na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany²⁴. Nakoniec nebola do nariadenia²⁵ zaradená žiadna kolízna norma týkajúca sa účinkov postúpenia na tretie strany, a to z dôvodu zložitosti problematiky a nedostatku času, ktorý by bol potrebný na jej podrobné spracovanie..

V článku 27 ods. 2 nariadenia Rím I sa však uznal význam tejto nevyriešenej problematiky tým, že sa Komisii uložila povinnosť predložiť správu o otázke efektívnosti postúpenia pohľadávok voči tretím stranám a v prípade potreby pripojiť aj návrh na úpravu nariadenia²⁶. V tomto smere Komisia zadala externú štúdiu²⁷ a v roku 2016 prijala správu predstavujúcu možné prístupy k tejto problematike²⁸. V tejto správe Komisia uviedla, že neexistencia jednotných kolíznych noriem, ktoré by určovali, ktorým právnym poriadkom sa spravuje účinnosť postúpenia pohľadávky voči tretím stranám, ako aj otázky prednosti medzi konkurentmi uplatňujúcimi si nárok, ohrozuje právnu istotu, vytvára praktické problémy a spôsobuje zvýšené právne náklady²⁹.

• **Súlada s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je v súlade s požiadavkou stanovenou v článku 27 ods. 2 nariadenia Rím I, podľa ktorej by Komisia mala uverejniť správu a v prípade potreby návrh o otázke efektívnosti postúpenia pohľadávky voči tretím stranám, ako aj o prednosti postupníka pred právom inej osoby. V návrhu sa harmonizujú kolízne normy, pokiaľ ide o tieto otázky, ako aj rozsah pôsobnosti rozhodného práva, t. j. záležitosti, ktoré by sa mali spravovať vnútroštátnym právom, ktoré je určené ako rozhodné v návrhu.

Návrh je v súlade s existujúcimi nástrojmi Únie týkajúcimi sa rozhodného práva v občianskych a obchodných veciach, najmä s nariadením Rím I, pokiaľ ide o pohľadávky, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti uvedených dvoch nástrojov.

²³ Otázka 18 Zelenej knihy o konverzii Rímskeho dohovoru z roku 1980 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky na nástroj Spoločenstva a jeho modernizácia, [KOM\(2002\) 654 v konečnom znení](#), s. 39 – 41.

²⁴ Článok 13 ods. 3 návrhu nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), KOM(2005) 650 v konečnom znení.

²⁵ Pozri článok 13 ods. 3 návrhu nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky [KOM\(2005\) 650 v konečnom znení](#) a článok 14 [nariadenia Rím I](#).

²⁶ Článok 27 ods. 2 nariadenia Rím I.

²⁷ British Institute of International and Comparative Law (BIICL), Study on the question of effectiveness of an assignment or subrogation of a claim against third parties and the priority of the assigned or subrogated claim over a right of another person, 2011 ([štúdia BIICL](#)).

²⁸ Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru o otázke účinnosti postúpenia alebo subrogácie pohľadávky voči tretím stranám, ako aj o prednosti postúpenej alebo subrogovanej pohľadávky pred právom inej osoby, [COM\(2016\) 626 final](#) ([správa Komisie](#)).

²⁹ Správa Komisie, s. 12.

Návrh je v súlade aj s nariadením o insolvenčnom konaní³⁰, pokiaľ ide o kolízne kritérium, podľa ktorého sa určuje rozhodné právo pre insolvenčné konanie. Právny poriadok obvyklého pobytu postupcu zvolený v návrhu ako rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany zodpovedá rozhodnému právu pre platobnú neschopnosť postupcu, keďže podľa nariadenia o insolvenčnom konaní musí byť hlavné insolvenčné konanie otvorené v členskom štáte, v ktorom má dlžník svoje centrum hlavných záujmov. Väčšina otázok týkajúcich sa účinnosti postúpenia pohľadávok vykonaných postupcom vzniká v prípade platobnej neschopnosti postupcu. Konkurzná podstata postupcu sa bude líšiť podľa toho, či vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke bolo prevedené na postupníka, a teda podľa toho, či je možné považovať postúpenie pohľadávok vykonané postupcom za účinné voči tretím stranám (napríklad jeho veriteľom). Účelom podriadenia otázok prednosti a účinnosti postúpenia pohľadávok voči tretím stranám, napríklad veriteľom postupcu, rovnakému právu, akým sa spravuje platobná neschopnosť postupcu, je zjednodušiť riešenie platobnej neschopnosti postupcu.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Ciele tejto iniciatívy sú v súlade s politikami Únie o regulácii finančných trhov.

Na účel zjednodušenia cezhraničného investovania sa v akčnom pláne o únii kapitálových trhov stanovuje cielené opatrenie týkajúce sa pravidiel vlastníctva cenných papierov a účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany. V akčnom pláne sa ďalej spresňuje, že Komisia by mala navrhnúť legislatívnu iniciatívu, vďaka ktorej by bolo možné s právnou istotou určiť, ktoré vnútroštátne právo by sa malo uplatňovať na vlastníctvo cenných papierov a účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany.

Znížením právnej neistoty, ktorá môže odrádzať od cezhraničného postúpenia pohľadávok alebo viesť k dodatočným nákladom na tieto transakcie, tento návrh prispeje k dosahovaniu cieľa, ktorým je podpora cezhraničného investovania. Z dôvodu zníženia strát, ktoré môžu nastať, keď si účastníci trhu nie sú vedomí právneho rizika vyplývajúceho z právnej neistoty, je návrh v plnom súlade s cieľom ochrany investorov stanoveným vo viacerých nariadeniach o finančnom trhu Únie. Harmonizovaním kolíznych noriem o účinkoch postúpenia pohľadávok na tretie strany návrh napokon poskytne právnú istotu stranám zapojeným do faktoringu, kolateralizácie a sekuritizácie, a zjednoduší tak prístup k lacnejšiemu financovaniu pre MSP a spotrebiteľov.

V súlade s akčným plánom o únii kapitálových trhov je tento návrh o pohľadávkach doplnený nelegislatívnou iniciatívou o rozhodnom práve pre účinky transakcií s cennými papiermi na vlastnícke práva. V súčasnosti sú kolízne normy upravujúce vecnoprávne účinky cezhraničných transakcií s cennými papiermi stanovené v smernici o finančných zárukách, smernici o konečnom zúčtovaní a smernici o likvidácii. Ako už bolo uvedené, rozsah pôsobnosti kolíznych noriem v tomto návrhu a rozsah kolíznych noriem v týchto troch smerniciach sa neprekrývajú, keďže kolízne normy tohto návrhu sa vzťahujú na pohľadávky, zatiaľ čo kolízne normy uvedených troch smerníc sa vzťahujú na zaknihované cenné papiere a nástroje, ktorých existencia alebo prevod predpokladá ich zápis v registri, na účte alebo v centrálnom depozitnom systéme³¹.

³⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní, Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 19 – 72.

³¹ Pozri článok 9 ods. 1 a 2 smernice o finančných zárukách, článok 9 ods. 2 smernice o konečnom zúčtovaní a článok 24 smernice o likvidácii. Zatiaľ čo smernica o finančných zárukách a smernica

Aj keď boli prijaté jednotné kolízne normy, pokiaľ ide o cenné papiere, v uvedených troch smerniciach, tieto normy nemajú rovnaké znenie a v členských štátoch sú vykladané a uplatňované odlišne.

Z posúdenia vplyvu vykonaného v súvislosti s pohľadávkami, ako aj cennými papiermi vyplynulo, že úplná neexistencia spoločných kolíznych noriem, pokiaľ ide o vecnoprávne účinky postúpenia pohľadávok, je jedným z faktorov, ktorého výsledkom je, že sa postúpenia pohľadávok vykonávajú na vnútroštátnej, nie na cezhraničnej úrovni. Naopak, pokiaľ ide o transakcie s cennými papiermi, nezdá sa, že by zostávajúca právna neistota vyplývajúca z odlišných výkladov existujúcich smerníc bránila rozvoju značných cezhraničných trhov. Táto skutočnosť spolu s nedostatkom konkrétnych dôkazov o podstatnom riziku spojenom s cennými papiermi podporili voľbu nelegislatívnej iniciatívy ako uprednostňovanej možnosti politiky, pokiaľ ide o cenné papiere.

Hlavný rozdiel medzi oblasťou pohľadávok a cenných papierov možno stručne zhrnúť tak, že zatiaľ čo pre vecnoprávne účinky postúpenia pohľadávok neexistujú na úrovni EÚ vôbec žiadne kolízne normy, z čoho vyplýva potreba legislatívneho opatrenia na odstránenie právneho rizika pri cezhraničnom postúpení pohľadávok, kolízne normy upravujúce vecnoprávne účinky transakcií s cennými papiermi sú už obsiahnuté v troch smerniciach, a teda napriek tomu, že nemajú jednotné znenie, si vyžadujú len prijatie právne nezáväzných opatrení.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Právny základ návrhu je článok 81 ods. 2 písm. c) ZFEÚ, ktorým sa v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach s cezhraničnými dôsledkami osobitne splnomocňuje Parlament a Rada, aby prijímali opatrenia zamerané na zabezpečenie „zlučiteľnosti kolíznych noriem a noriem určujúcich právomoc uplatniteľných v členských štátoch (...)“.

Na základe protokolu č. 22 k ZFEÚ právne opatrenia prijaté v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako sú kolízne normy, nie sú záväzné v Dánsku ani sa naň nevzťahujú. Na základe protokolu č. 21 k ZFEÚ nie sú týmito opatreniami viazané ani Spojené kráľovstvo a Írsko. Po predložení návrhu v tejto oblasti však tieto členské štáty môžu oznámiť svoje želanie podieľať sa na prijatí a uplatňovaní opatrenia a po prijatí opatrenia môžu vyjadriť svoje želanie prijať uvedené opatrenie.

• Subsidiarita

Súčasná právna neistota a právne riziko z nej vyplývajúce sú zapríčinené odlišnými hmotnoprávnymi pravidlami členských štátov, ktorými sa spravujú účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. Členské štáty by individuálne nevedeli uspokojivo odstrániť právne riziko a prekážky v cezhraničných postúpeniach pohľadávok, keďže by bolo potrebné, aby vnútroštátne pravidlá a postupy boli rovnaké alebo aspoň zlučiteľné, aby fungovali v cezhraničnej situácii. Je potrebné opatrenie na úrovni Únie, aby sa v celej Únii zabezpečilo, že bude rovné právo určené ako rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie

o konečnom zúčtovaní sa týkajú zaknihovaných cenných papierov, smernica o likvidácii sa týka nástrojov, ktorých existencia alebo prevod predpokladá zápis v registri, na účte alebo centrálnom depozitnom systéme.

strany bez ohľadu na členský štát, ktorého súdy alebo orgány posudzujú spor o vlastníctvo k postúpenej pohľadávke.

- **Proporcionalita**

V súčasnosti má každý členský štát i) vlastné hmotnoprávne pravidlá spravujúce účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany a ii) vlastné kolízne normy určujúce, ktorým vnútroštátnym hmotným právom sa spravujú tieto účinky na tretie strany. Hmotnoprávne pravidlá, ako aj kolízne normy členských štátov sa líšia a v niekoľkých prípadoch nie sú kolízne normy jasné alebo nie sú stanovené v záväzných právnych predpisoch. Tieto rozdiely spôsobujú právnu neistotu, ktorej výsledkom je právne riziko, keďže na jedno cezhraničné postúpenie sa potenciálne môže uplatniť hmotné právo rôznych krajín.

V záujme zabezpečenia právnej istoty by EÚ mohla navrhnúť i) harmonizáciu hmotnoprávnych pravidiel všetkých členských štátov, ktorými sa spravujú účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany alebo ii) harmonizovať kolízne normy vzťahujúce sa na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. Cieľom navrhovaného riešenia je zabezpečiť právnu istotu harmonizáciou kolíznych noriem. Toto je primeranejšie riešenie v súlade so zásadou proporcionality, pretože nezasahuje do vnútroštátneho hmotného práva a vzťahuje sa len na postúpenia pohľadávok s cezhraničným prvkom.

Toto opatrenie týkajúce sa účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany je vhodné na dosiahnutie cieľa, ktorým je zabezpečenie právnej istoty a odstránenie právneho rizika z cezhraničných postúpení pohľadávok, a tým zjednodušenie cezhraničného investovania, prístupu k lacnejším úverom a integrácia trhov bez toho, aby sa prekračoval rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

- **Výber nástroja**

Želanú jednotnosť kolíznych noriem je možné dosiahnuť len pomocou nariadenia, keďže len nariadením sa zabezpečuje úplne jednotný výklad a uplatňovanie pravidiel. V súlade s predchádzajúcimi nástrojmi Únie týkajúcimi sa kolíznych noriem je uprednostňovaným právnym nástrojom nariadenie.

3. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENIA VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami, získavanie a využívanie expertízy**

Komisia aktívne komunikovala so zainteresovanými stranami a vykonala komplexné konzultácie počas celého procesu posúdenia vplyvu. V konzultačnej stratégii sa stanovilo niekoľko opatrení, ktoré mala Komisia zorganizovať, najmä online verejné konzultácie, dve stretnutia s expertmi členských štátov, jedno s expertmi na kolízne normy a druhé s expertmi na finančné trhy a expertnú skupinu na vysokej úrovni zloženú z akademikov, právnikov a členov odvetvia s odbornými znalosťami z oblasti kolíznych noriem, ako aj finančných trhov. Konzultačná stratégia obsahovala aj štúdiu zadanú Komisiou a vykonanú Britským inštitútom pre medzinárodné a komparatívne právo (British Institute of International and Comparative Law, BIICL) o otázke účinnosti postúpení pohľadávok voči tretím stranám a konflikte v otázke prednosti medzi konkurentmi uplatňujúcimi si nárok. Na úvodné posúdenie vplyvu, uverejnené 28. februára 2017, nebola doručená žiadna spätná väzba od zainteresovaných strán.

Zo štúdie zadanej Komisiou vyplynulo, že právne poriadky, ktoré sa v súčasnosti najbežnejšie uplatňujú na riešenie kolízie právnych poriadkov, pokiaľ ide o účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, sú právny poriadok obvyklého pobytu postupcu (napríklad v Belgicku, Francúzsku, Luxembursku so zreteľom na sekuritizáciu), právny poriadok, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka (napríklad Španielsko, Poľsko), a právny poriadok zmluvy medzi postupcom a postupníkom (napríklad Holandsko).

Online verejná konzultácia bola otvorená 7. apríla 2017 a uzavretá 30. júna 2017, čo je v súlade s normou minimálne 12 týždňov pre verejné konzultácie Komisie. Cieľom verejnej konzultácie bolo získať vstup od všetkých dotknutých zainteresovaných strán, najmä strán zapojených do faktoringu, sekuritizácie, kolateralizácie a obchodovania s finančnými nástrojmi, ako aj od právnikov a expertov na kolízne normy, pokiaľ ide o účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany.

Komisii bolo doručených 39 odpovedí na verejnú konzultáciu. Medzi respondentmi bolo 5 vlád, 15 odvetvových združení, 4 spoločnosti, 2 advokátske kancelárie, 2 odborné obce a 5 súkromných fyzických osôb. Z finančného sektora boli zastúpené záujmy bánk, správcov fondov, regulovaných trhov, centrálnych protistrán (CCP), centrálnych depozitárov cenných papierov (CDCP), emitentov cenných papierov a investorov. Od spotrebiteľských organizácií neboli doručené žiadne odpovede.

Z hľadiska geografického pokrytia prišli odpovede z rôznych členských štátov: 13 odpovedí od zainteresovaných strán nachádzajúcich sa v Spojenom kráľovstve, 9 odpovedí z Francúzska a Belgicka, 3 odpovede z Nemecka a Holandska, 2 odpovede zo Španielska, 1 odpoveď z Fínska, 1 odpoveď z Českej republiky a 1 odpoveď zo Švédska.

Všeobecne, keď bola zainteresovaným stranám položená otázka, či za uplynulých päť rokov mali ťažkosti so zabezpečením účinnosti cezhraničného postúpenia pohľadávok voči tretím stranám okrem dlžníka, viac ako dve tretiny zainteresovaných strán, ktoré odpovedali, uviedlo, že mali ťažkosti. Spomedzi zainteresovaných strán, ktoré odpovedali na otázku, či by opatrenie Únie prinieslo pridanú hodnotu v riešení zaznamenaných ťažkostí, 59 % odpovedalo kladne a 22 % odpovedalo záporne.

So zreteľom na právny poriadok, ktorý by mal byť zvolený v legislatívnej iniciatíve Únie, boli zainteresované strany požiadané, aby uviedli svoje preferencie v troch samostatných otázkach. Spomedzi zainteresovaných strán, ktoré odpovedali na každú z troch samostatných otázok, 57 % zainteresovaných strán uprednostnilo právny poriadok obvyklého pobytu postupcu, 43 % uprednostnilo právny poriadok postúpenej pohľadávky a 30 % uprednostnilo právny poriadok zmluvy o postúpení. Niektorí respondenti založili svoje odpovede na kolíznych normách uplatňujúcich sa v ich členskom štáte, iní založili svoje odpovede na právnom poriadku, ktorý uplatňujú v ich súčasnej praxi.

Na podporu obvyklého pobytu postupcu zainteresované strany uviedli, že tento právny poriadok sa dá jednoducho určiť, poskytol by väčšiu právnu istotu a rešpektoval by viac než akékoľvek iné riešenie hospodársku logiku dôležitých obchodných postupov. Zainteresované strany, ktoré podporili právny poriadok postúpenej pohľadávky, tvrdili, že týmto právnym poriadkom by sa rešpektovala zásada nezávislosti strán a potenciálne by sa znížili transakčné náklady.

- **Posúdenie vplyvu**

Toto sú možnosti analyzované v posúdení vplyvu:

✓ Možnosť 1: Právny poriadok vzťahujúci sa na zmluvu o postúpení

Podľa tohto kolízneho kritéria by sa právom, ktorým sa spravuje zmluva o postúpení medzi postupcom a postupníkom, spravovali aj vecnoprávne účinky postúpenia pohľadávok. Postupca a postupník si môžu na spravovanie ich zmluvy o postúpení zvoliť ktorékoľvek právo.

✓ Možnosť 2: Právny poriadok obvyklého pobytu postupcu

Podľa tohto kolízneho kritéria by sa účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany spravovali právom krajiny, v ktorej má postupca svoj obvyklý pobyt.

✓ Možnosť 3: Právo, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka

Podľa tohto kolízneho kritéria by sa účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany spravovali právom, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka, t. j. úver v pôvodnej zmluve medzi veriteľom a dlžníkom, ktorý je následne postúpený veriteľom (postupcom) novému veriteľovi (postupníkovi). Strany pôvodnej zmluvy si môžu na spravovanie zmluvy, ktorá obsahuje následne postúpenú pohľadávku, zvoliť ktorékoľvek právo.

✓ Možnosť 4: Zmiešaný prístup spájajúci právny poriadok obvyklého pobytu postupcu a právny poriadok postúpenej pohľadávky

V tejto zmiešanej možnosti sa spája uplatňovanie právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu ako všeobecné pravidlo a uplatňovanie právneho poriadku postúpenej pohľadávky na určité výnimky, a to na i) postúpenie hotovosti pripísanej na účet v úverovej inštitúcii (napríklad banke, v ktorej je spotrebiteľ veriteľom a úverová inštitúcia je dlžníkom) a ii) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov. V tejto zmiešanej možnosti sa stanovuje aj možnosť, aby si postupca a postupník zvolili, že na účinky postúpenia na tretie strany v kontexte sekuritizácie sa bude vzťahovať právny poriadok postúpenej pohľadávky. Cieľom možnosti, aby strany v sekuritizácii naďalej v zásade podliehali pravidlu založenému na právom poriadku obvyklého pobytu postupcu alebo si zvolili právny poriadok postúpenej pohľadávky, je zohľadnenie potrieb veľkých, ako aj menších prevádzkovateľov sekuritizácie.

✓ Možnosť 5: Zmiešaný prístup spájajúci právny poriadok postúpenej pohľadávky a právny poriadok obvyklého pobytu postupcu

V tejto zmiešanej možnosti sa spája uplatňovanie právneho poriadku postúpenej pohľadávky ako všeobecného pravidla a výnimočné uplatňovanie právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu na postúpenie viacerých a budúcich pohľadávok. V tejto možnosti by účinky postúpenia obchodných pohľadávok na tretie strany nefinančnou spoločnosťou (napríklad MSP) v kontexte faktoringu zostali podriadené len právnemu poriadku obvyklého pobytu postupcu. Účinky postúpenia viacerých pohľadávok na tretie strany finančnou spoločnosťou (napríklad bankou) v kontexte sekuritizácie by takisto podliehali právnemu poriadku obvyklého pobytu postupcu.

Tento návrh je založený na možnosti 4, v ktorej sa volí právny poriadok obvyklého pobytu postupcu ako všeobecné pravidlo, ale s tou výnimkou, že určité postúpenia podliehajú právnemu poriadku postúpenej pohľadávky, a s možnosťou voľby rozhodného práva pre sekuritizáciu. Vzhľadom na to, že predmetom návrhu nie sú vzťahy medzi stranami zmluvy, ale práva tretích strán, uplatnenie právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu ako všeobecného pravidla je najvhodnejšou možnosťou, pretože:

- je to jediné právo, ktoré môžu tretie strany, ktorých sa týka postúpenie, napríklad veritelia postupcu, predvídať a jednoducho stanoviť. Naopak, právo, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka, a právo, ktorým sa spravuje zmluva o postúpení, nevedia tretie strany predvídať, keďže tieto práva sú väčšinou zvolené stranami zmluvy,
- v prípade hromadných postúpení pohľadávok je to jediné právo, ktoré zodpovedá potrebám faktorov a menších prevádzkovateľov sekuritizácie, ktorí nie sú vždy vybavení na to, aby mohli overiť vlastnícke požiadavky podľa právnych poriadkov rôznych krajín, ktorými sa spravujú rôzne pohľadávky postúpené v balíku,
- je to jediné právo, ktorým sa umožňuje určiť rozhodné právo, keď sú postúpené budúce pohľadávky, čo je pri faktoringu bežný postup,
- je to jediné právo, ktoré je v súlade s *acquis* Únie o platobnej neschopnosti, t. j. nariadením o insolvenčnom konaní. Uplatňovaním rovnakého práva na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany a na insolvenčné konanie sa zjednodušuje vyriešenie platobnej neschopnosti postupcu³²,
- je to jediné právo, ktoré je v súlade s medzinárodným riešením zakotveným v Dohovore Organizácie Spojených národov o postúpení pohľadávok v medzinárodnom obchode z roku 2001. Takto sa môžu vytvárať synergie a ušetriť náklady na povinnú starostlivosť a spory pre účastníkov trhu, ktorí pôsobia na globálnom základe.

Okrem toho, ak sa dokonca v súčasnosti strany rozhodnú uplatňovať právny poriadok postúpenej pohľadávky na účinky svojho cezhraničného postúpenia na tretie strany, väčšinou zisťujú aj právny poriadok obvyklého pobytu postupcu, aby sa uistili, že nadobudnutiu vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke nebudú brániť imperatívne normy obvyklého pobytu postupcu, najmä pravidlá ustanovujúce požiadavky na zverejňovanie, napríklad povinnosť registrovať postúpenie pohľadávok vo verejnom registri na to, aby bolo oznámené a účinné voči tretím stranám³³.

Na druhej strane, zmiešaná povaha tejto možnosti zabezpečuje, aby sa uplatňovala výnimka založená na práve postúpenej pohľadávky na určité osobitné postúpenia, konkrétne postúpenie hotovosti pripísanej na účet v úverovej inštitúcii a postúpenie pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov, čím sa uspokojia potreby účastníkov trhu v týchto osobitných oblastiach. Zmiešaná možnosť ponúka dodatočnú flexibilitu stanovením možnosti, aby si postupca a postupník pri postúpení pohľadávok v sekuritizácii zvolili rozhodné právo pre účinky postúpenia na tretie strany, čím sa umožní veľkým, ako aj menším prevádzkovateľom zapájať sa do cezhraničných sekuritizácií.

Spoločná správa o posúdení vplyvu vzťahujúca sa na rozhodné právo pre vlastníctvo cenných papierov a rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany bola predložená výboru pre kontrolu regulácie 8. novembra 2017. Výbor pre kontrolu regulácie vydal k posúdeniu vplyvu negatívne stanovisko a uviedol niekoľko odporúčaní na zlepšenia. Pokiaľ ide o pohľadávky, výbor pre kontrolu regulácie požiadal o podrobnejšie informácie

³² Napríklad Francúzska banková federácia (FBF) uvádza vo svojej odpovedi na verejnú konzultáciu, že v rámci povinnej starostlivosti francúzske banky zvyčajne zisťujú rozhodné právo pre platobnú neschopnosť postupcu.

³³ Napríklad Nemecký výbor pre bankovníctvo uvádza vo svojej odpovedi na verejnú konzultáciu, že v sekuritizačných transakciách je potrebné, aby strany overovali požiadavky na oznámenie alebo registračné požiadavky. Združenie pre finančné trhy v Európe (AFME) uvádza vo svojej odpovedi, že strany musia overiť, či postúpenie bude účinné podľa práva postupcu.

o možnostiach, o ktorých sa uvažovalo, pokiaľ ide o rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. Posúdenie vplyvu bolo revidované a znovu predložené výboru pre kontrolu regulácie 18. januára 2018. Výbor pre kontrolu regulácie vydal 1. februára 2018 kladné stanovisko s výhradami. Pokiaľ ide o pohľadávky, výbor pre kontrolu regulácie odporúča poskytnutie podrobnejších informácií o jednorazových nákladoch, ktoré by mohli niektorým účastníkom trhu vzniknúť v dôsledku prijatia jednotných kolíznych noriem. Odporúčania na zlepšenie boli zohľadnené v posúdení vplyvu v možnom rozsahu.

- **Základné práva**

Cieľmi tejto iniciatívy sa plne podporuje právo na vlastníctvo zakotvené v článku 17 Charty základných práv Európskej únie³⁴. Objasnením toho, ktorým právnym poriadkom sa spravujú vecnoprávne účinky postúpenia pohľadávok, by tento návrh prispel k zachovaniu práva na vlastníctvo, pretože by sa znížilo riziko možného zabránenia vlastníctva investorov alebo príjemcov kolaterálov so zreteľom na pohľadávky.

Znížením počtu prípadov nepriaznivých účinkov a finančných strát z dôvodu neexistencie jednotných ustanovení o rozhodnom práve pre vecnoprávne účinky pohľadávok by tento návrh pozitívne ovplyvnil slobodu podnikania stanovenú v článku 16 charty.

Harmonizáciou kolíznych noriem o vecnoprávných účinkoch postúpenia pohľadávok by tento návrh odradil od taktizovania pri výbere súdu (forum shopping), pretože súd alebo orgán ktoréhokoľvek členského štátu, ktorý by riešil spor, by založil svoj rozsudok na rovnakom vnútroštátnom hmotnom práve. Toto by uľahčilo právo na účinný prostriedok nápravy stanovený v článku 47 charty.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nebude mať vplyv na rozpočet Únie.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Komisia bude monitorovať vplyv navrhutej iniciatívy prostredníctvom dotazníka zaslaného kľúčovým zainteresovaným stranám. Cieľom dotazníka bude zhromaždiť informácie o trendoch vývoja v prípade niekoľkých cezhraničných postúpení, trendoch vývoja v oblasti nákladov na povinnú starostlivosť po prijatí jednotnej kolíznej normy a jednorazových nákladoch súvisiacich so zmenami v právnej dokumentácii. Vplyv navrhovaného riešenia bude vyhodnotený v správe, ktorú vypracuje Komisia po piatich rokoch od dátumu nadobudnutia účinnosti navrhovaného nástroja.

Monitorovanie vplyvu prijatia jednotnej kolíznej normy sa bude vzťahovať na oblasti faktoringu, kolateralizácie, sekuritizácie a osobitného postúpenia hotovosti pripísanej na účet v úverovej inštitúcii a postúpenia pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov, napríklad zmlúv o derivátoch.

V analýze sa zohľadní, že objem postúpení, transakčné náklady a povaha skrytých rizík pri cezhraničnom postúpení pohľadávok sú ovplyvnené niekoľkými rôznymi hospodárskymi,

³⁴ Charta základných práv Európskej únie, Ú. v. EÚ C 326 z 26.10.2012, s. 391.

právnymi či regulačnými faktormi nesúvisiacimi s právnou istotou, pokiaľ ide o rozhodné právo pre účinky takéhoto postúpenia na tretie strany.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článok 1: *Rozsah pôsobnosti*

V tomto článku je vymedzený rozsah pôsobnosti navrhovaného nariadenia so zohľadnením existujúcich právnych predpisov Únie, a najmä rozsahu pôsobnosti nariadenia Rím I.

Článok 1 ods. 2 obsahuje zoznam výnimiek z rozsahu pôsobnosti navrhovaného nariadenia. Tieto záležitosti sa budú spravovať buď existujúcimi právnymi predpismi Únie, alebo vnútroštátnymi kolíznymi normami.

Článok 2: *Vymedzenie pojmov*

V tomto článku sú najskôr vymedzené hlavné pojmy, na ktorých je založené navrhované nariadenie, a to „postúpenie“, „pohľadávka“ a „účinky na tretie strany“. Vymedzenie pojmu „postúpenie“ je zladené s vymedzením uvedeným v nariadení Rím I. Týka sa len dobrovoľného prevodu pohľadávky vrátane zmluvnej subrogácie. Vzťahuje sa na priame prevody pohľadávky a aj prevod pohľadávky ako kolaterálu či zábezpeky.

Vymedzením pojmu „pohľadávka“ v navrhovanom nariadení sa kodifikuje všeobecné chápanie toho, čo znamená pohľadávka podľa nariadenia Rím I, teda ide o široký pojem týkajúci sa dlhu akejkoľvek povahy, peňažnej či nepeňažnej, ktorý vyplýva zo zmluvného záväzku spravovaného nariadením Rím I alebo nezmluvného záväzku spravovaného nariadením Rím II. Vymedzenie pojmu „účinky na tretie strany“ je daný vecným rozsahom pôsobnosti navrhovaného nariadenia.

V článku sa vymedzuje „obvyklý pobyt“ v súlade s vymedzením uvedeným v článku 19 ods. 1 nariadenia Rím I, t. j. ako miesto ústredia v prípade spoločností a hlavné miesto podnikania v prípade fyzickej osoby konajúcej v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Navrhované nariadenie neobsahuje vymedzenie obvyklého pobytu rovnocenné s vymedzením uvedeným v článku 19 ods. 2 nariadenia Rím I, to znamená ako miesto, kde sa nachádza pobočka, z dôvodu neistoty, ktorá by sa týmto pravidlom vytvorila, ak by tá istá pohľadávka bola postúpená ústredím postupcu a aj riadením pobočky nachádzajúcej sa v inej krajine.

Pojem „obvyklý pobyt“ sa bude všeobecne zhodovať s centrom hlavných záujmov, ktorý sa používa v nariadení o insolvenčnom konaní.

V článku je vymedzená „úverová inštitúcia“ v súlade s právnymi predpismi Únie, ktorými sa spravujú úverové inštitúcie, „hotovosť“ v súlade so smernicou o finančných zárukách a „finančný nástroj“ v súlade s MiFID II.

Článok 3: *Všeobecná pôsobnosť*

Týmto článkom sa stanovuje všeobecný charakter navrhovaného nariadenia uvedením, že vnútroštátne právo určené ako rozhodné navrhovaným nariadením môže byť právo členského štátu alebo právo tretej krajiny.

Článok 4: Rozhodné právo

Týmto článkom sa stanovujú jednotné kolízne normy, pokiaľ ide o účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. V článku sa v odseku 1 stanovuje všeobecné pravidlo na základe právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu, dve výnimky v odseku 2 na základe právneho poriadku postúpenej pohľadávky a v odseku 3 možnosť, aby si postupca a postupník v sekuritizácii zvolili právny poriadok postúpenej pohľadávky ako rozhodné právo, pokiaľ ide o účinky postúpenia na tretie strany. Pravidlo uplatňujúce sa na konflikt v otázke prednosti medzi postupníkmi vyplývajúci z uplatňovania právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu a právneho poriadku postúpenej pohľadávky na účinky dvoch postúpení tej istej pohľadávky na tretie strany je stanovené v odseku 4.

Podľa všeobecného pravidla je právny poriadok, ktorým sa spravujú účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, právny poriadok krajiny, v ktorej má postupca svoj obvyklý pobyt v relevantnom čase.

Článok sa takisto týka, v odseku 1 druhom pododseku, takzvaných *conflit mobile*, t. j. zriedkavého výskytu toho, že postupca zmení obvyklý pobyt medzi dvomi postúpeniami tej istej pohľadávky, keďže v takých prípadoch by konkurenčné postúpenia mohli podliehať odlišným vnútroštátnym právnym poriadkom. Pravidlom o *conflit mobile* sa stanovuje, že rozhodným právom bude právny poriadok obvyklého pobytu postupcu v čase, v ktorom sa jedno z dvoch postúpení ako prvé stalo účinným voči tretím stranám, inými slovami, v čase, v ktorom jeden z postupníkov ako prvý splní požiadavky na to, aby sa postúpenie stalo účinným voči tretím stranám.

Keď, tak ako v prípade syndikovaného úveru (úver poskytnutý skupinou veriteľov – označovaných ako syndikát – jednému dlžníkovi na veľké projekty), každý veriteľ v rámci skupiny veriteľov vlastní podiel tej istej pohľadávky, účinky postúpenia vykonaného veriteľom so zreteľom na jeho vlastný podiel na pohľadávke na tretie strany sa budú spravovať právnym poriadkom obvyklého pobytu postupcu.

V tomto článku sa v odseku 2 stanovuje, že účinky určitých postúpení na tretie strany sú, ako výnimka, podrobené právnemu poriadku postúpenej pohľadávky. Právny poriadok postúpenej pohľadávky je právny poriadok, ktorým sa riadi zmluva medzi pôvodným veriteľom/postupcom a dlžníkom, z ktorej pohľadávka vyplýva. Pomocou tejto výnimky sa v navrhovanom nariadení stanovuje kolízna norma, ktorá sa prispôsobuje potrebám účastníkov trhu zapojeným do týchto konkrétnych postúpení. Postúpenia, ktorých účinky na tretie strany podliehajú právnemu poriadku postúpenej pohľadávky, sú: i) postúpenie hotovosti pripísanej na účet úverovej inštitúcie a ii) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov.

K prvej výnimke: Ak majiteľ účtu (napríklad spotrebiteľ) umiestni hotovosť na účet v úverovej inštitúcii (napríklad banke), dochádza k prvej zmluve medzi majiteľom účtu (veriteľom) a úverovou inštitúciou (dlžníkom). Majiteľ účtu je veriteľ pohľadávky voči úverovej inštitúcii, dlžníkovi, za platbu hotovosti pripísanú na účet v úverovej inštitúcii. Majiteľ účtu môže chcieť postúpiť hotovosť pripísanú na svoj účet v úverovej inštitúcii inej úverovej inštitúcii ako zábezpeku na získanie úveru. V takých prípadoch právny poriadok, ktorým sa spravuje to, kto má vlastnícke právo k pohľadávke po postúpení hotovosti ako kolaterálu, nebude právny poriadok obvyklého pobytu majiteľa účtu (postupcu), ale právny poriadok, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka, to znamená, právny poriadok, ktorým sa spravuje zmluva medzi majiteľom účtu a prvou úverovou inštitúciou, z ktorej pohľadávka

vyplýva. V prípade tretích strán, ako sú veritelia postupcu a konkurenční postupníci, je zabezpečená väčšia predvídateľnosť, ak rozhodným právom pre účinky postúpenia hotovosti pripísanej na účet úverovej inštitúcie na tretie strany je právo vzťahujúce sa na hotovostnú pohľadávku. Je to tak preto, že sa všeobecne predpokladá, že nárok, ktorý má majiteľ účtu k hotovosti pripísanej na účet v úverovej inštitúcii, sa spravuje právom krajiny, v ktorej sa úverová inštitúcia nachádza. Toto právo je bežne zvolené v zmluve o účte medzi majiteľom účtu a úverovou inštitúciou.

K druhej výnimke: Účinky postúpenia pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov na tretie strany, ako sú zmluvy o derivátoch, by mali podliehať právu, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka, t. j. právu, ktorým sa spravuje finančný nástroj, napríklad zmluva o derivátoch. Pohľadávkou vyplývajúcou z finančného nástroja by mohla byť napríklad suma splatná po výpočte uzavretia v zmluve o derivátoch. Podriadenie účinkov postúpenia pohľadávok vznikajúcich z finančných nástrojov na tretie strany právnemu poriadku postúpenej pohľadávky, nie právnemu poriadku obvyklého pobytu postupcu, je veľmi dôležité v záujme zachovania stability a bezproblémového fungovania finančných trhov, ako aj očakávaní účastníkov trhu. Tieto sú zachované, keďže právo, ktorým sa spravuje finančný nástroj, z ktorého vyplýva pohľadávka, napríklad zmluva o derivátoch, je právo zvolené stranami alebo právo určené v súlade s nediskrečnými pravidlami vzťahujúcimi sa na finančné trhy.

Predmetom tretieho odseku článku je rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany podľa sekuritizácie. Sekuritizácia umožňuje postupcovi, ktorý sa nazýva „originátor“ (napríklad banka alebo spoločnosť), refinancovať súbor jeho pohľadávok (napríklad nájomné za prenájom motorových vozidiel, pohľadávky z kreditných kariet, splátky hypotekárneho úveru) ich postúpením do „účelovo vytvoreného subjektu“ (SPV). Účelovo vytvorený subjekt (postupník) potom vydá dlhové cenné papiere (napríklad dlhopisy) na kapitálových trhoch odrážajúce výnosy z týchto pohľadávok. Keď sa vykonávajú platby na základe podkladových pohľadávok, účelovo vytvorený subjekt použije výnosy, ktoré dostane, na úhradu platieb z cenných papierov investorom. Sekuritizáciou sa môžu znížiť náklady na financovanie, pretože účelovo vytvorený subjekt je štruktúrovaný tak, aby bol odolný voči platobnej neschopnosti. Korporáciám môže sekuritizácia poskytnúť prístup k úveru za nižšie náklady, než majú bankové úvery. Pre banky je sekuritizácia spôsob, ako umiestniť určité svoje aktíva tak, aby sa lepšie používali a uvoľnili ich súvahy s cieľom umožniť ďalšie požičiavanie hospodárstvu.

V súčasnosti veľkí postupcovia a postupníci (napríklad veľké banky) zapojení do sekuritizácií uplatňujú právny poriadok postúpenej pohľadávky na účinky postúpenia na tretie strany. Znamená to, že bude potrebné, aby postupník (účelovo vytvorený subjekt) spĺňal požiadavky stanovené v práve, ktorým sa spravujú postúpené pohľadávky (t. j. zmluva medzi pôvodným veriteľom/postupcom a dlžníkom) na zaistenie toho, že nadobudne vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke. Znižujú sa tak náklady pre prevádzkovateľov, ktorí sú schopní štruktúrovať svoje sekuritizácie tak, aby všetky pohľadávky zaradené do balíka, ktorý má byť postúpený účelovo vytvorenému subjektu, podliehali právu jednej rovnakej krajiny. Účelovo vytvorený subjekt musí potom spĺňať požiadavky stanovené v práve len jednej krajiny, aby sa zabezpečilo, že nadobudne vlastnícke právo k balíku postúpených pohľadávok. Vzhľadom na to, že veľkí prevádzkovatelia často vykonávajú sekuritizácie na cezhraničnom základe, t. j. s originátormi nachádzajúcimi sa v rôznych členských štátoch, uplatňovanie právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany by v tomto prípade bolo pre postupníka ťažkopádnejšie, pretože by bolo potrebné, aby spĺňal

požiadavky stanovené v právnych poriadkoch rôznych krajín, t. j. právnych poriadkoch každej z krajín, v ktorej sa nachádza pôvodca.

Naopak, menší prevádzkovatelia (napríklad menšie banky a korporácie) najčastejšie potrebujú uplatňovať právny poriadok obvyklého pobytu postupcu na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany v sekuritizácii, pretože pohľadávky zaradené do balíka, ktorý sa postupuje do účelovo vytvoreného subjektu, sa spravujú právnymi poriadkami rôznych krajín. V takých prípadoch by menší postupníci nemohli uplatňovať právny poriadok postúpenej pohľadávky na účinky postúpenia na tretie strany, pretože by neboli vybavení na dodržiavanie požiadaviek s cieľom získať vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke podľa každého z právnych poriadkov, ktorými sa spravujú jednotlivé pohľadávky zahrnuté v balíku. Pre menších postupníkov je namiesto toho jednoduchšie dodržiavať požiadavky len jedného právneho poriadku, a to právneho poriadku obvyklého pobytu postupcu.

V krátkosti, cieľom odseku 3 tohto článku je, aby sa zabezpečením voľby rozhodného práva neovplyvnil súčasný postup veľkých bánk, ktoré uplatňujú právny poriadok postúpenej pohľadávky na účinky postúpenia na tretie strany pri sekuritizáciách, keď všetky postúpené pohľadávky podliehajú právnemu poriadku rovnakej krajiny, ale postupcovia (originátori) sa nachádzajú v rôznych členských štátoch. Zároveň je cieľom odseku 3 umožniť menším bankám a korporáciám vstúpiť na sekuritizačný trh alebo si na ňom posilniť postavenie tým, že sa budú môcť stať postupníkmi viacerých pohľadávok podliehajúcich právnym poriadkom rôznych krajín.

V každom prípade flexibilita, ktorú poskytuje odsek 3, umožňuje prevádzkovateľom sekuritizácie rozhodnúť sa v prípade každej sekuritizácie, či si zvolia právny poriadok postúpenej pohľadávky alebo budú naďalej podliehať všeobecnému pravidlu založenému na právnom poriadku obvyklého pobytu postupcu v závislosti od štruktúry ich sekuritizácie, najmä podľa toho, či postúpené pohľadávky podliehajú právu jednej krajiny alebo rôznych krajín, a podľa toho, či existuje jeden alebo viac originátorov a či sa nachádzajú v jednej krajine alebo rôznych krajinách. V odseku 4 tohto článku sa stanovuje kolízna norma na riešenie konfliktu v otázke prednosti medzi postupníkmi tej istej pohľadávky, keď účinky postúpenia pohľadávky na tretie strany boli podriadené právnemu poriadku postúpenej pohľadávky v jednom postúpení a právnemu poriadku obvyklého pobytu postupcu v ďalšom postúpení. Táto situácia môže nastať (zvyčajne náhodou a bez ohľadu na poradie) v prípade, že pohľadávka bola najprv postúpená pri faktoringu, kolateralizácii alebo (prvej) sekuritizácii, pri ktorej nedošlo k voľbe právneho poriadku, a následne, pri (druhej) sekuritizácii, pri ktorej si strany zvolili právny poriadok postúpenej pohľadávky ako rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávky na tretie strany. Účinky postúpení pohľadávok na tretie strany pri faktoringu, kolateralizácii a (prvej) sekuritizácii, pri ktorej nedošlo k voľbe právneho poriadku, by podliehali právnemu poriadku obvyklého pobytu postupcu. Naopak, účinky postúpení pohľadávok na tretie strany pri (druhej) sekuritizácii, keď si strany zvolili právny poriadok postúpenej pohľadávky, by podliehali právnemu poriadku postúpenej pohľadávky. Navrhovaným nariadením sa stanovuje objektívne kritérium na určenie toho, ktorý právny poriadok by sa mal uplatňovať na riešenie konfliktu v otázke prednosti medzi postupníkmi: právny poriadok, ktorý by sa mal uplatňovať, by bolo rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, ktoré sa ako prvé stalo účinným voči tretím stranám podľa jeho rozhodného práva. Toto pravidlo je v súlade s rozhodným právom pre *conflict mobile* podľa odseku 1 tohto článku a, rovnako ako uvedené pravidlo, je založené na čase, v ktorom sa postúpenie pohľadávok ako prvé stáva účinným voči tretím stranám, pretože navrhované nariadenie sa týka účinkov na tretie strany.

Článok 5: Rozsah pôsobnosti rozhodného práva

Týmto článkom sa harmonizuje neúplný zoznam otázok, ktoré by sa mali spravovať vnútroštátnym hmotným právom určeným ako rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. V tomto článku sa teda vyjadruje obsah pojmu „účinky na tretie strany“ (alebo vecnoprávne účinky) postúpenia pohľadávok. Všeobecne sa podľa rozhodného práva určí, kto nadobudol vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke. Konkrétne, rozhodným právom by sa mali riadiť dve hlavné záležitosti, aby sa určilo, či osoba nadobudla vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke:

- i) účinnosť postúpenia pohľadávky voči tretím stranám: t. j. kroky, ktoré musí postupník uskutočniť, aby si mohol uplatniť svoje právo k pohľadávke voči tretím stranám – napríklad registrácia postúpenia vo verejnom orgáne alebo registri, alebo oznámenie postúpenia dlžníkovi a
- ii) otázky prednosti: t. j. stanovenie toho, čie právo má prednosť v prípadoch konfliktu medzi konkurentmi uplatňujúcimi si nárok – napríklad medzi konkurenčnými postupníkmi, keď bola tá istá pohľadávka postúpená viac ako raz, alebo medzi postupníkom a iným držiteľom práv, napríklad veriteľom postupcu alebo postupníka, v prípadoch insolvenčných konaní.

Pojem „tretie strany“ by sa mal chápať ako iné tretie strany než dlžník, keďže všetky aspekty ovplyvňujúce dlžníka sa, podľa článku 14 ods. 2 nariadenia Rím I, spravujú právnym poriadkom postúpenej pohľadávky (t. j. právnym poriadkom, ktorým sa spravuje pôvodná zmluva, z ktorej vyplýva postúpená pohľadávka).

Postupy na vytvorenie práv a prevod práv sa môžu líšiť podľa právnych poriadkov členských štátov. Vzhľadom na to, že navrhované nariadenie má všeobecný charakter, a preto sa prostredníctvom neho môže určiť ako rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany právo ktorejkoľvek krajiny, cieľom navrhovaného nariadenia je pokryť rôzne možné konflikty v otázke prednosti medzi konkurentmi uplatňujúcimi si nárok. Navrhované nariadenie sa vzťahuje na konflikt v otázke prednosti nielen z postúpenia pohľadávok (napríklad medzi dvomi postupníkmi tej istej pohľadávky), ale aj zo zákonne alebo funkčne ekvivalentných mechanizmov, najmä prevodu zmluvy alebo novácie zmluvy, ktoré môžu byť použité na postúpenie zmluvy, a teda práv (pohľadávka) a záväzkov vyplývajúcich z uvedenej zmluvy. Právom určeným podľa navrhovaného nariadenia ako rozhodné by sa preto mali spravovať nielen konflikty v otázke prednosti medzi konkurenčnými postupníkmi, ale aj konflikty v otázke prednosti medzi postupníkom a konkurentom uplatňujúcim si nárok, ktorý sa stal osobou uplatňujúcou si nárok na plnenie z pohľadávky po prevode zmluvy alebo novácie zmluvy. Treba zdôrazniť, že návrhom sa neurčuje rozhodné právo pre prevod zmlúv ani nováciu zmlúv (napríklad rozhodné právo pre nováciu zmlúv o derivátoch), ale len rozhodné právo pre možné konflikty v otázke prednosti týkajúce sa pohľadávky, ktorá bola najprv postúpená a potom znovu prevedená (tá istá pohľadávka alebo ekonomicky ekvivalentná pohľadávka) prostredníctvom prevodu zmluvy alebo novácie zmluvy. Ak by sa navrhované nariadenie nevzťahovalo na konflikt v otázke prednosti medzi postupníkom a osobou uplatňujúcou si nárok na plnenie z pohľadávky po prevode zmluvy alebo novácie zmluvy, mohla by vzniknúť situácia právnej neistoty, v ktorej by postupník, ako aj konkurent uplatňujúci si nárok na plnenie z pohľadávky po prevode alebo novácii zmluvy vyžadovali od dlžníka úhradu a nemohla by sa uplatňovať žiadna kolízna norma na vyriešenie uvedeného konfliktu.

Článok 6: Imperatívne normy/Článok 7: Verejný poriadok

Týmito článkami sa zabezpečujú možnosti uplatňovať právny poriadok konajúceho súdu namiesto právneho poriadku určeného ako rozhodné právo článkom 4. Imperatívne normy by sa mohli týkať napríklad povinnosti registrovať postúpenie pohľadávok vo verejnom registri.

Články 8 až 12: *Všeobecné otázky uplatňovania kolíznych noriem*

Predmetom týchto článkov sú všeobecné otázky uplatňovania kolíznych noriem v súlade s inými nástrojmi Únie o rozhodnom práve, najmä nariadením Rím I.

Článok 10: *Vzťah k iným ustanoveniam práva Únie*

Cieľom tohto článku je ochrana uplatňovania *lex specialis*, v ktorom sa stanovujú kolízne normy týkajúce sa účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany v súvislosti s osobitnými záležitosťami.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o rozhodnom práve pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,
so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 81 ods. 2,
so zreteľom na návrh Európskej komisie,
po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,
so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru³⁵,
konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,
keďže:

- (1) Únia si stanovila za cieľ zachovať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. V záujme postupného vytvorenia takéhoto priestoru má Únia prijať opatrenia v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach, ktoré majú cezhraničné dôsledky, ak je to nevyhnutné pre riadne fungovanie vnútorného trhu.
- (2) Podľa článku 81 Zmluvy majú tieto opatrenia zahŕňať opatrenia zamerané na zabezpečenie zlučiteľnosti kolíznych noriem uplatniteľných v členských štátoch.
- (3) Riadne fungovanie vnútorného trhu si v záujme lepšej predvídateľnosti výsledku sporu vyžaduje istotu, pokiaľ ide o rozhodné právo, a voľný pohyb súdnych rozhodnutí, aby kolízne normy v členských štátoch určovali za rozhodné právo rovnaký vnútroštátny právny poriadok bez ohľadu na členský štát, v ktorom súd vo veci koná.
- (4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) sa nevzťahuje na otázky týkajúce sa účinkov postúpenia pohľadávok na tretie strany. Na základe článku 27 ods. 2 uvedeného nariadenia sa však vyžaduje, aby Komisia predložila Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o otázke efektívnosti postúpenia alebo subrogácie pohľadávky voči tretím stranám, ako aj prednosti postúpenej alebo subrogovanej pohľadávky pred právom inej osoby, ku ktorej sa, pokiaľ to bude potrebné, pripojí návrh na úpravu uvedeného nariadenia a vyhodnotenie dôsledkov ustanovení, ktoré sa majú prijať.
- (5) Komisia 18. februára 2015 prijala zelenú knihu o vytváraní únie kapitálových trhov³⁶, v ktorej sa uvádza, že dosiahnutie väčšej právnej istoty v prípade cezhraničného prevodu pohľadávok a poradie priorít týchto prevodov, najmä v prípadoch ako je

³⁵ Ú. v. EÚ C , , s. .

³⁶ COM(2015) 63 final.

platobná neschopnosť, je dôležitým aspektom pri rozvoji celoeurópskeho trhu pre sekuritizácie a dohody o finančnom kolateráli, ako aj pre iné činnosti, ako je napríklad faktoring.

- (6) Komisia prijala 30. septembra 2015 oznámenie, v ktorom predstavila Akčný plán na vybudovanie únie kapitálových trhov³⁷. V uvedenom akčnom pláne sa poukazuje na to, že rozdielne vnútroštátne prístupy k účinkom postúpenia pohľadávok na tretie osoby komplikuje používanie týchto nástrojov ako cezhraničného kolaterálu, pričom sa v ňom následne uvádza, že táto právna neistota má hospodársky významné finančné operácie, ako sú sekuritizácie. Komisia v tomto akčnom pláne oznámila, že navrhne jednotné pravidlá, podľa ktorých sa s právnou istotou určí, ktorý vnútroštátny právny poriadok sa uplatní na účinky postúpenia pohľadávok na tretie osoby.
- (7) Komisia prijala 29. júna 2016 správu o primeranosti článku 3 ods. 1 smernice 2002/47/ES o dohodách o finančných zárukách³⁸, v ktorej sa zamerala na otázku, či smernica funguje účinne a efektívne, pokiaľ ide o formálne úkony požadované na poskytnutie úverových pohľadávok ako záruky. V správe sa dospelo k záveru, že navrhnutie jednotných pravidiel pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany umožní s právnou istotou určiť, ktorý vnútroštátny právny poriadok sa má uplatniť, pokiaľ ide o účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, čo následne prispeje k dosiahnutiu väčšej právnej istoty v prípadoch cezhraničnej mobilizácie úverových pohľadávok ako záruky.
- (8) Komisia prijala 29. septembra 2016 správu o otázke účinnosti postúpenia alebo subrogácie pohľadávky voči tretím stranám, ako aj o prednosti postúpenej alebo subrogovanej pohľadávky pred právom inej osoby. V správe sa konštatuje, že jednotné kolízne normy upravujúce účinnosť postúpenia pohľadávok voči tretím stranám, ako aj otázky prednosti medzi konkurenčnými postupníkmi alebo medzi postupníkmi a inými držiteľmi práv, by posilnili právnu istotu a znížili súvisiace praktické problémy a právne náklady vyplývajúce zo súčasnej rozmanitosti prístupov v členských štátoch.
- (9) Vecná pôsobnosť a ustanovenia tohto nariadenia by mali byť v súlade s nariadením (ES) č. 864/2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II)³⁹, nariadením (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I),⁴⁰ nariadením (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie)⁴¹ a nariadením (EÚ) 2015/848 o insolvenčnom konaní⁴². Výklad tohto nariadenia by mal v čo najväčšej možnej miere zabráňovať regulačným medzerám medzi týmito nástrojmi.
- (10) Týmto nariadením sa vykonáva Akčný plán na vybudovanie únie kapitálových trhov. Toto nariadenie je zároveň v súlade s požiadavkou stanovenou v článku 27 ods. 2 nariadenia Rím I, na základe ktorej by mala Komisia uverejniť správu o efektívnosti

³⁷ COM(2015) 468 final.

³⁸ COM(2016) 430 final.

³⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II), Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 40 – 49.

⁴⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6 – 16.

⁴¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1 – 32.

⁴² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní, Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 19 – 72.

postúpenia pohľadávky voči tretím stranám, ako aj o prednosti postupníka pred právom inej osoby, a v prípade potreby pripojiť k tejto správe príslušný legislatívny návrh.

- (11) Kolízne normy, ktoré by na úrovni Únie upravovali účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany (alebo tzv. vecnoprávne účinky) v súčasnosti neexistujú. Takéto kolízne normy sú síce stanovené na úrovni členských štátov, sú však nekonzistentné a často nejednoznačné. Nekonzistentnosť vnútroštátnych kolíznych noriem vedie pri cezhraničnom postúpení pohľadávok k právnej neistote, pokiaľ ide o určenie právneho poriadku, ktorý sa uplatňuje na účinky tohto postúpenia na tretie strany. V dôsledku nedostatočnej právnej istoty tak pri cezhraničnom postúpení pohľadávok vzniká právne riziko, ktoré neexistuje pri postúpení pohľadávok na vnútroštátnej úrovni, keďže sa môžu uplatňovať rozličné vnútroštátne hmotnoprávne pravidlá v závislosti od členského štátu, v ktorom súdy alebo orgány posudzujú spor o určenie vlastníckeho práva k pohľadávkam.
- (12) Ak si postupníci nie sú vedomí právneho rizika, alebo sa ho rozhodnú ignorovať, môžu čeliť neočakávaným finančným stratám. Neistota v otázke vlastníckeho práva k pohľadávkam postúpeným na cezhraničnom základe môže vyvolať dominový efekt a prehĺbiť a predĺžiť vplyv finančnej krízy. V prípade, že sa postupníci rozhodnú zmierniť právne riziko využitím osobitného právneho poradenstva, vzniknú im vyššie transakčné náklady, ktoré by pri postúpení pohľadávok na vnútroštátnej úrovni nevynaložili. Ak sa postupníci nechajú odradiť právnym rizikom a rozhodnú sa mu vyhnúť, môžu premárniť obchodné príležitosti a môže dôjsť k obmedzeniu integrácie trhov.
- (13) Cieľom tohto nariadenia je poskytnúť právnu istotu stanovením spoločných kolíznych noriem, ktoré budú určovať, ktorý vnútroštátny právny poriadok sa bude uplatňovať na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany.
- (14) S pohľadávkou je spojené právo veriteľa požadovať od dlžníka zaplatenie peňažnej sumy alebo splnenie záväzku. Postúpenie pohľadávky veriteľovi (postupcovi) umožňuje, aby svoje právo požadovať od dlžníka plnenie previedol na inú osobu (postupníka). To, ktoré právne poriadky upravujú zmluvné vzťahy medzi veriteľom a dlžníkom, medzi postupcom a postupníkom a medzi postupníkom a dlžníkom, určujú kolízne normy stanovené v nariadení Rím I⁴³.
- (15) Kolízne normy stanovené v tomto nariadení by mali upravovať vecnoprávne účinky postúpenia pohľadávok medzi všetkými stranami zapojenými do postúpenia (t. j. medzi postupcom a postupníkom a medzi postupníkom a dlžníkom), ako aj vo vzťahu k tretím stranám (napr. veriteľ postupcu).
- (16) K pohľadávkam, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, patria obchodné pohľadávky, pohľadávky vyplývajúce z finančných nástrojov vymedzených v smernici 2014/65/EÚ o trhoch s finančnými nástrojmi⁴⁴ a peňažné prostriedky pripísané na účet v úverovej inštitúcii. Finančné nástroje vymedzené v smernici 2014/65/EÚ zahŕňajú cenné papiere a deriváty, s ktorými sa obchoduje na finančných trhoch. Zatiaľ čo cenné papiere predstavujú aktíva, deriváty sú zmluvy, ktoré obsahujú tak práva (alebo nároky), ako aj záväzky zmluvných strán.

⁴³ Najmä v článkoch 3, 4 a 14.

⁴⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ, Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349 – 496.

- (17) Toto nariadenie sa vzťahuje na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany. Nevzťahuje sa na prevod zmlúv (ako napr. zmlúv o derivátoch), do ktorých sú zahrnuté tak práva (alebo nároky), ako aj záväzky, ani na nováciu zmlúv zahŕňajúcich takéto práva a záväzky. Keďže toto nariadenie sa nevťahuje na prevod ani nováciu zmlúv, na obchodovanie s finančnými nástrojmi, ako aj na zúčtovanie a vyrovnanie týchto nástrojov sa bude aj naďalej uplatňovať rozhodné právo pre zmluvné záväzky, ako je stanovené v nariadení Rím I. Toto právo si zvyčajne volia zmluvné strany alebo sa určí na základe nediskrečných pravidiel uplatniteľných na finančné trhy.
- (18) Toto nariadenie by nemalo mať vplyv na tie otázky, ktoré upravuje smernica o dohodách o finančných zárukách⁴⁵, smernica o konečnom zúčtovaní⁴⁶, smernica o likvidácii úverových inštitúcií⁴⁷ a nariadenie o registri⁴⁸.
- (19) Toto nariadenie by malo mať všeobecný charakter: právny poriadok určený podľa tohto nariadenia by sa mal uplatňovať aj v prípade, že nie je právnym poriadkom členského štátu.
- (20) Princíp predvídateľnosti má zásadný význam pre tretie strany, ktoré majú záujem o nadobudnutie vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke. Uplatnenie právneho poriadku krajiny, v ktorej má postupca obvyklý pobyt, na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, umožní príslušným tretím stranám s ľahkosťou dopredu určiť, ktorý vnútroštátny právny poriadok bude upravovať ich práva. Z tohto dôvodu by sa na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany mal spravidla uplatňovať právny poriadok krajiny obvyklého pobytu postupcu. Toto pravidlo by sa malo uplatňovať na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany najmä pri faktoringu, kolateralizácii a v prípade, že si strany nezvolili právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku, aj pri sekuritizácii.
- (21) Určenie pravidla pre voľbu právneho poriadku, ktorý sa bude uplatňovať na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, by malo prispieť k tomu, že bude možné určiť rozhodné právo aj v prípade postúpenia budúcich pohľadávok, čo je bežná prax pri postúpení viacerých pohľadávok, napr. pri faktoringu. Uplatnenie právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu postupcu umožní určiť rozhodné právo pre účinky postúpenia budúcich pohľadávok na tretie strany.
- (22) Držiteľ vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke je často potrebné určiť pri vymedzovaní konkurznej podstaty v prípade, že je postupca v úpadku. Z tohto dôvodu je žiaduce, aby sa zabezpečil súlad kolíznych noriem v tomto nariadení s kolíznymi normami stanovenými v nariadení (EÚ) 2015/848 o insolvenčnom konaní. Tento súlad by sa mal dosiahnuť tým, že sa na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany bude spravidla uplatňovať právny poriadok krajiny obvyklého pobytu postupcu, keďže použitie obvyklého pobytu postupcu ako kolízneho kritéria sa zhoduje s centrom

⁴⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/47/ES zo 6. júna 2002 o dohodách o finančných zárukách, Ú. v. ES L 168, 27.6.2002, s. 43 – 50.

⁴⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/26/ES z 19. mája 1998 o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov, Ú. v. ES L 166, 11.6.1998, s. 45 – 50.

⁴⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií, Ú. v. ES L 125, 5.5.2001, s. 15 – 23.

⁴⁸ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 389/2013 z 2. mája 2013, ktorým sa zriaďuje register Únie podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES a rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady č. 280/2004/ES a č. 406/2009/ES a ktorým sa zrušujú nariadenia Komisie (EÚ) č. 920/2010 a č. 1193/2011, Ú. v. EÚ L 122, 3.5.2013, s. 1 – 59.

hlavných záujmov dlžníka používaným ako kolízne kritérium na účely insolvenčného konania.

- (23) V Dohovore Organizácie Spojených národov o postúpení pohľadávok v medzinárodnom obchode z roku 2001 sa uvádza, že prednosť práva postupníka k postúpenej pohľadávke pred právom konkurenta uplatňujúceho si nárok upravuje právny poriadok štátu, v ktorom sa postupca nachádza. Vďaka zlučiteľnosti kolíznych noriem Únie stanovených v tomto nariadení s praxou, ktorá sa na medzinárodnej úrovni presadzuje na základe uvedeného dohovoru, by sa zjednodušil proces riešenia medzinárodných sporov.
- (24) Ak postupca počas viacnásobného postúpenia pohľadávky zmení obvyklý pobyt, rozhodným právom by mal byť právny poriadok krajiny obvyklého pobytu postupcu v čase, keď jeden z postupníkov prvýkrát zabezpečí, že jeho postúpenie nadobudne účinnosť voči tretím stranám, a to splnením požiadaviek podľa rozhodného práva určeného na základe obvyklého pobytu postupcu v uvedenom čase.
- (25) V súlade s bežnou trhovou praxou a potrebami účastníkov trhu by mal účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany v niektorých prípadoch výnimočne upravovať právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku, t. j. právny poriadok, ktorý upravuje pôvodnú zmluvu medzi veriteľom a dlžníkom, z ktorej pohľadávka vyplynula.
- (26) Právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku by mal upravovať účinky na tretie strany v prípade postúpenia peňažných prostriedkov pripísaných na účet v úverovej inštitúcii majiteľom účtu, ak je majiteľ účtu veriteľom/postupcom a úverová inštitúcia dlžníkom. Lepšia predvídateľnosť pre tretie strany, akými sú veritelia postupcov a konkurenční postupníci, sa zabezpečí vtedy, keď sa na účinky postúpenia na tretie strany bude uplatňovať právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku, pretože sa vo všeobecnosti vychádza z predpokladu, že pohľadávku, ktorú má majiteľ účtu voči peňažným prostriedkom pripísaným na účet v úverovej inštitúcii, upravuje právny poriadok krajiny, v ktorej sa úverová inštitúcia nachádza (a nie právny poriadok krajiny obvyklého pobytu majiteľa účtu/postupcu). Tento právny poriadok je zvyčajne určený v zmluve o účte uzatvorenej medzi majiteľom účtu a úverovou inštitúciou.
- (27) Právny poriadok, ktorý upravuje postúpenú pohľadávku, t. j. právny poriadok upravujúci zmluvu, z ktorej pohľadávka vyplynula (ako napr. zmluva o derivátoch), by sa mal uplatňovať aj na účinky postúpenia pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov na tretie strany. Uplatňovanie právneho poriadku upravujúceho postúpenú pohľadávku na účinky postúpenia pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov na tretie strany, a nie právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu postupcu je nevyhnutným predpokladom na zachovanie stability a hladkého fungovania finančných trhov. Tieto dva atribúty finančných trhov sú zachované, keďže právny poriadok upravujúci finančný nástroj, z ktorého pohľadávka vyplynula, je právnym poriadkom zvoleným zmluvnými stranami alebo právnym poriadkom určeným na základe nediskrečných pravidiel uplatniteľných na finančné trhy.
- (28) V prípade postúpenia pohľadávok z dôvodu sekuritizácie by mala pri určovaní rozhodného práva pre účinky na tretie strany existovať určitá flexibilita, aby sa zohľadnili potreby všetkých strán zapojených do sekuritizácie a umožnila expanzia cezhraničného sekuritizačného trhu smerom k malým účastníkom. Zatiaľ čo v prípade postúpenia pohľadávok z dôvodu sekuritizácie by sa mal na účinky na tretie strany zvyčajne uplatňovať právny poriadok krajiny obvyklého pobytu postupcu, postupca (originátor) a postupník (účelovo vytvorený subjekt) by mali mať možnosť voľby, že

na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany sa bude uplatňovať právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku. Postupca a postupník by mali mať možnosť rozhodnúť, že účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany z dôvodu sekuritizácie by mali aj naďalej podliehať všeobecnému pravidlu, ktorým je obvyklý pobyt postupcu, alebo si zvoliť právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku, a to v závislosti od štruktúry a povahy transakcie, napr. od počtu a umiestnenia originátorov a počtu právnych poriadkov, ktoré upravujú postúpené pohľadávky.

- (29) Ku konfliktom v otázke prednosti jednotlivých postupníkov tej istej pohľadávky môže dochádzať vtedy, ak sa na účinky takéhoto postúpenia na tretie strany uplatňuje v prípade jedného postúpenia právny poriadok krajiny obvyklého pobytu postupcu, zatiaľ čo v prípade iného postúpenia právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku. V takýchto prípadoch by mal rozhodné právo na riešenie uvedeného konfliktu predstavovať právny poriadok uplatniteľný na účinky toho postúpenia pohľadávky na tretie strany, ktoré podľa príslušného rozhodného práva ako prvé dosiahne účinnosť voči tretím stranám.
- (30) Vnútroštátny právny poriadok určený týmto nariadením za rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany by mal mať jednotný rozsah pôsobnosti. Takto určený vnútroštátny právny poriadok by mal upravovať najmä i) účinnosť postúpenia voči tretím stranám, t. j. kroky, ktoré musí postupník vykonať, aby si zabezpečil nadobudnutie vlastníckeho práva k postúpenej pohľadávke (napr. zapísať postúpenie pohľadávky na príslušnom verejnom orgáne alebo v registri, prípadne písomne oznámiť postúpenie pohľadávky dlžníkovi) a ii) otázky prednosti, t. j. konflikt medzi viacerými osobami uplatňujúcimi si nárok, pokiaľ ide o určenie držiteľa vlastníckeho práva k pohľadávke (napr. konflikt medzi dvoma postupníkmi v prípade, že pohľadávka bola postúpená dvakrát, alebo medzi postupníkom a veriteľom postupcu).
- (31) Vzhľadom na všeobecný charakter tohto nariadenia môže byť za rozhodné právo určený aj právny poriadok krajín s odlišnými právnymi tradíciami. V prípade, že po postúpení pohľadávky dôjde k prevodu zmluvy, z ktorej pohľadávka vyplynula, právny poriadok, ktorý je týmto nariadením určený za rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávky na tretie strany, by mal po prehode zmluvy, z ktorej pohľadávka vyplynula, upravovať aj konflikt v otázke prednosti medzi postupníkom pohľadávky a novou osobou uplatňujúcou si nárok na plnenie z tej istej pohľadávky. V prípade, že sa ako funkčný ekvivalent prevodu zmluvy použije novácia, právny poriadok určený týmto nariadením za rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávky na tretie strany by sa mal po novácii zmluvy, z ktorej pohľadávka vyplynula, z rovnakého dôvodu uplatniť aj na riešenie konfliktu v otázke prednosti medzi postupníkom pohľadávky a novou osobou uplatňujúcou si nárok na plnenie z funkčne ekvivalentnej pohľadávky.
- (32) Súdny členských štátov by mali mať vo výnimočných prípadoch opodstatnených verejným záujmom možnosť uplatniť výhradu verejného poriadku a imperatívne normy, ktoré by sa mali vykladať reštriktívne.
- (33) Dodržiavanie medzinárodných záväzkov prijatých členskými štátmi znamená, že toto nariadenie by nemalo mať vplyv na medzinárodné dohovory, ktorých zmluvnými stranami sú jeden alebo viacero členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia. V záujme lepšej dostupnosti týchto noriem by mala Komisia na základe informácií poskytnutých členskými štátmi uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie* zoznam príslušných dohovorov.

- (34) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané v Charte základných práv Európskej únie. Cieľom tohto nariadenia je podporiť najmä uplatňovanie článkov 17 a 47, ktoré sa týkajú vlastníckeho práva a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.
- (35) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a účinkov tohto nariadenia ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. Požadovaný jednotný charakter kolíznych noriem pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany možno dosiahnuť len na základe nariadenia, keďže len nariadenie zabezpečuje konzistentný výklad a uplatňovanie pravidiel na vnútroštátnej úrovni. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa.
- (36) V súlade s článkom 3 a článkom 4a ods. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, [Spojené kráľovstvo] [a] [Írsko] [oznánilo/oznámili želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia] [sa nezúčastňuje/nezúčastňujú na prijatí tohto nariadenia a nie je/nie sú ním viazané ani nepodlieha/nepodliehajú jeho uplatňovaniu].
- (37) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia a nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa v prípade kolízie právnych poriadkov uplatňuje na účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany v občianskych a obchodných veciach.

Nevzťahuje sa na daňové, colné ani správne veci.

2. Z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia je vylúčené:

- a) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich z rodinných vzťahov a vzťahov, ktoré na základe rozhodného práva pre takéto vzťahy majú porovnateľné účinky, vrátane vyživovacej povinnosti;
- b) postúpenie pohľadávok z majetkových práv vyplývajúcich z manželského zväzku alebo z majetkových práv zo zväzkov, ktoré na základe rozhodného práva pre takéto vzťahy majú porovnateľné účinky ako manželstvo, a z dedenia zo závetu alebo zo zákona;

- c) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich zo zmeniek, šekov a dlžobných úpisov a iných prevoditeľných cenných papierov v rozsahu, v ktorom záväzky z takýchto iných prevoditeľných cenných papierov vyplývajú z ich prevoditeľnej povahy;
- d) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich z otázok, ktoré upravuje právo obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej, ako sú vznik zápisom do registra alebo iným spôsobom, právna spôsobilosť, vnútorná organizácia alebo likvidácia obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej a osobná zodpovednosť konateľov a členov za záväzky obchodnej spoločnosti alebo subjektu;
- e) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich zo zriadenia trustov a vzťahov medzi ich zakladateľmi, správcami a osobami uplatňujúcimi si nárok na plnenie;
- f) postúpenie pohľadávok vyplývajúcich zo zmlúv o životnom poistení týkajúcich sa operácií vykonávaných inými organizáciami ako podnikmi uvedenými v článku 2 ods. 1 a 3 smernice 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II)⁴⁹, ktorých cieľom je poskytovať poistné plnenie zamestnaným osobám alebo samostatne zárobkovo činným osobám patriacim do určitého podniku alebo skupiny podnikov alebo príslušníkom určitej profesie alebo profesijného združenia v prípade smrti alebo dožitia alebo v prípade prerušenia alebo skrátenia činnosti, resp. v prípade choroby z povolania alebo pracovného úrazu.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia:

- a) „postupca“ je osoba, ktorá prevádza na inú osobu svoje právo požadovať od dlžníka plnenie;
- b) „postupník“ je osoba, ktorá nadobúda od inej osoby právo požadovať od dlžníka plnenie;
- c) „postúpenie“ je dobrovoľný prevod práva požadovať od dlžníka plnenie. Postúpenie pohľadávky zahŕňa priamy prevod pohľadávok, zmluvnú subrogáciu, prevody pohľadávok prostredníctvom záruk a záložné práva či iné právne zábezpeky pohľadávok;
- d) „pohľadávka“ je právo požadovať peňažné alebo nepenažné plnenie, ktoré vyplynulo zo zmluvných alebo nezmluvných záväzkov;
- e) „účinky na tretie strany“ sú vecnoprávne účinky, t. j. právo postupníka uplatniť si vlastnícke právo k postúpenej pohľadávke voči iným postupníkom alebo osobám uplatňujúcim si nárok na plnenie z tej istej alebo funkčne ekvivalentnej pohľadávky, veriteľom postupníka a iným tretím stranám;
- f) „obvyklý pobyt“ je v prípade obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej miesto ich ústredia; v prípade fyzickej osoby konajúcej v rámci svojej podnikateľskej činnosti je to jej hlavné miesto podnikateľskej činnosti;

⁴⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II), Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2009, s. 1 – 155.

- g) „úverová inštitúcia“ je spoločnosť vymedzená v článku 4 ods. 1 bod 1 nariadenia (EÚ) č. 575/2013⁵⁰, vrátane pobočiek, v zmysle článku 4 ods. 1 bod 17) uvedeného nariadenia, úverových inštitúcií, ktoré majú svoje ústredie v Únii alebo, v súlade s článkom 47 smernice 2013/36/EÚ⁵¹, mimo Únie, ak sa takéto pobočky nachádzajú v Únii.
- h) „peňažné prostriedky“ sú peniaze pripísané na účet v úverovej inštitúcii v akejkoľvek mene;
- i) „finančné nástroje“ sú nástroje uvedené v oddiele C prílohy I k smernici 2014/65/EÚ⁵².

KAPITOLA II

JEDNOTNÉ PRAVIDLÁ

Článok 3

Všeobecná pôsobnosť

Právny poriadok určený podľa tohto nariadenia sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je právnym poriadkom členského štátu.

Článok 4

Rozhodné právo

1. Pokiaľ nie je v tomto článku stanovené inak, účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany upravuje právny poriadok krajiny, v ktorej má postupca obvyklý pobyt v relevantnom čase.

Ak postupca medzi dvoma postúpeniami tej istej pohľadávky dvom odlišným postupníkom zmenil obvyklý pobyt, prednosť práva postupníka pred právom iného postupníka upravuje právny poriadok krajiny obvyklého pobytu postupcu v čase toho postúpenia pohľadávky, ktoré ako prvé dosiahne účinnosť voči tretím stranám podľa právneho poriadku určeného podľa prvého pododseku za rozhodné právo.

2. Rozhodné právo uplatniteľné na postúpenú pohľadávku upravuje účinky na tretie strany v prípade postúpenia:

- a) peňažných prostriedkov pripísaných na účet v úverovej inštitúcii;
- b) pohľadávok vyplývajúcich z finančných nástrojov.

⁵⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012, Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1 – 337.

⁵¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES, Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 338 – 436.

⁵² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ, Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349 – 496.

3. Postupca a postupník si môžu dohodnúť, že rozhodné právo uplatniteľné na postúpenú pohľadávku bude rozhodným právom aj pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany v prípade sekuritizácie.

Voľba rozhodného práva sa výslovne uvedie v zmluve o postúpení pohľadávky alebo v osobitnej zmluve. Hmotnoprávnu a formálnu platnosť úkonu voľby rozhodného práva upravuje zvolený právny poriadok.

4. Pri konflikte v otázke prednosti medzi postupníkmi tej istej pohľadávky v prípade, že sa na účinky jedného postúpenia na tretie strany uplatňuje právny poriadok krajiny, v ktorej má postupca obvyklý pobyt, a na účinky iného postúpenia na tretie strany sa uplatňuje právny poriadok upravujúci postúpenú pohľadávku, sa použije rozhodné právo uplatniteľné na účinky toho postúpenia pohľadávky na tretie strany, ktoré podľa svojho rozhodného práva ako prvé dosiahne účinnosť voči tretím stranám.

Článok 5

Rozsah pôsobnosti rozhodného práva

Rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany určené podľa tohto nariadenia upravuje najmä:

- a) požiadavky na zabezpečenie účinnosti postúpenia voči tretím stranám iným ako dlžník, ako je napr. zápis do registra alebo náležitosti na zverejnenie;
- b) prednosť práv postupníka pred právami iného postupníka tej istej pohľadávky;
- c) prednosť práv postupníka pred právami veriteľov postupcu;
- d) prednosť práv postupníka pred právami osoby uplatňujúcej si nárok na plnenie z titulu prevodu zmluvy v súvislosti s tou istou pohľadávkou;
- e) prednosť práv postupníka pred právami osoby uplatňujúcej si nárok na plnenie z titulu novácie zmluvy voči dlžníkovi v súvislosti s tou istou pohľadávkou;

Článok 6

Imperatívne normy

1. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia nesmie obmedziť uplatňovanie imperatívnych noriem právneho poriadku krajiny konajúceho súdu.

2. Imperatívne normy sú normy, ktorých dodržiavanie považuje členský štát za zásadné na ochranu svojich verejných záujmov, ako je politické, spoločenské alebo hospodárske usporiadanie, a to až do takej miery, že sa vyžaduje ich uplatnenie v každej situácii, ktorá spadá do ich oblasti pôsobnosti, bez ohľadu na právny poriadok, ktorý je podľa tohto nariadenia inak určený za rozhodné právo pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany.

KAPITOLA III ĎALŠIE USTANOVENIA

Článok 7

Verejný poriadok („ordre public“)

Uplatnenie ustanovenia právneho poriadku krajiny určeného podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, že je jeho uplatnenie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom (*ordre public*) krajiny konajúceho súdu.

Článok 8

Vylúčenie spätného a ďalšieho odkazu

Uplatnenie právneho poriadku ktoréhokoľvek štátu určeného podľa tohto nariadenia znamená uplatnenie platných noriem práva tohto štátu s výnimkou jeho noriem medzinárodného práva súkromného.

Článok 9

Štáty s viacerými právnymi systémami

1. Ak je štát zložený z viacerých územných jednotiek, z ktorých každá má svoje vlastné právne normy upravujúce účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, každá územná jednotka sa na účely určenia rozhodného práva podľa tohto nariadenia považuje za štát.
2. Členský štát zložený z viacerých územných jednotiek, z ktorých každá má svoje vlastné právne normy upravujúce účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany, nie je povinný uplatňovať toto nariadenie pri kolízii právnych poriadkov, ku ktorej dochádza výlučne medzi takýmito územnými jednotkami.

Článok 10

Vzťah k iným ustanoveniam práva Únie

Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie ustanovení práva Únie, ktoré v osobitných veciach ustanovujú kolízne normy pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany.

Článok 11

Vzťah k existujúcim medzinárodným dohovorom

1. Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnými stranami sú jeden alebo viacerých členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia a ktoré ustanovujú kolízne normy pre účinky postúpenia pohľadávok na tretie strany.
2. Toto nariadenie má však medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvomi alebo viacerými z nich, pokiaľ sa takéto dohovory týkajú otázok upravených týmto nariadením.

Článok 12

Zoznam dohovorov

1. Členské štáty do [dátum začiatku uplatňovania] oznámia Komisii dohovory uvedené v článku 11 ods. 1. Po tomto dni členské štáty oznámia Komisii každé vypovedanie týchto dohovorov.
2. Komisia do šiestich mesiacov od doručenia oznámení podľa odseku 1 uverejní v Úradnom vestníku Európskej únie:
 - a) zoznam dohovorov podľa odseku 1;
 - b) vypovedanie dohovorov podľa odseku 1.

Článok 13

Doložka o preskúmaní

Komisia do [piatich rokov od dátumu začiatku uplatňovania tohto nariadenia] predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní tohto nariadenia. V prípade potreby sa k správe pripoja návrhy na zmenu tohto nariadenia.

Článok 14

Časová pôsobnosť

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na zmluvy o postúpení pohľadávok uzavreté [dátum začiatku uplatňovania] alebo po tomto dátume.
2. Na základe rozhodného práva určeného podľa tohto nariadenia sa stanoví, či práva tretej strany k pohľadávke postúpenej po dátume začatia uplatňovania tohto nariadenia majú prednosť pred právami inej tretej osoby, ktoré boli nadobudnuté pred nadobudnutím účinnosti tohto nariadenia.

Článok 15

Nadobudnutie účinnosti a dátum uplatňovania

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Uplatňuje sa od [18 mesiacov od nadobudnutia účinnosti].

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*